

จากไปอย่างไร

การเดินทางครั้งสุดท้ายและมรดกแห่งความทรงจำ

อุบลรัตน์

จากไปอย่างไร

หนังสือสร้างแรงบันดาลใจ เล่มที่ 3

โดย ลุงตี๋

พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2569

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามทำซ้ำหรือดัดแปลงโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เขียน

คำนำ

การจากไปคือบทสรุปที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ของทุกชีวิต คำถามที่ลึกซึ้งคือ เราจะเข้าใจความหมายของการจากไปเช่นไร และชีวิตที่เต็มเปี่ยมด้วยคุณค่าแท้จริงนั้นเป็นอย่างไร ความไม่เที่ยงแท้เป็นสิ่งที่เตือนใจให้เราตระหนักถึงความสำคัญของทุกลมหายใจที่ผ่านไป การจากไปจึงไม่ใช่เพียงการสิ้นสุด หากแต่เป็นการเปลี่ยนผ่านที่สะท้อนถึงสิ่งที่เราเลือกจะเก็บไว้และปล่อยวาง



ทุกวันที่ผ่านไปคือของขวัญที่ล้ำค่า จงใช้มันอย่างมีความหมายและคุณค่า

การจากไปที่งดงามมิใช่เพียงเรื่องของช่วงเวลาสุดท้าย หากแต่เริ่มต้นจากการดำเนินชีวิตด้วยสติและความหมาย การใช้ชีวิตอย่างมีสติ คือการตระหนักรู้ถึงความจริงของการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอน การปล่อยวางจึงเป็นการปลดปล่อยตัวเองจากพันธนาการแห่งความยึดมั่นถือมั่น เพื่อเปิดใจให้กว้างสำหรับความสงบและความรักที่แท้จริงในปัจจุบัน การดำรงอยู่ในทุกขณะจิตนี้คือคำตอบของการจากไปที่สวยงามและเต็มเปี่ยมด้วยคุณค่า



ชีวิตที่มีความหมายคือชีวิตที่ทิ้งรอยประทับแห่งความดีงามไว้ในใจผู้อื่น

สารบัญ

คำนำ

บทที่ 1 ทำไมต้องคิดเรื่องการจากไป

บทที่ 2 การยอมรับความไม่เที่ยงของชีวิต

บทที่ 3 สะสมคุณค่าที่แท้จริงในชีวิต

บทที่ 4 บทเรียนจากการปล่อยวาง

บทที่ 5 ทิ้งอะไรไว้ให้โลกนี้

บทที่ 6 สิ่งที่คนรอบข้างจะจดจำ

บทที่ 7 ชีวิตต่อจากการจากไป

บทที่ 8 ความกล้าที่จะเริ่มต้นใหม่

บทที่ 9 มรดกทางจิตวิญญาณ

บทที่ 10 จากไปอย่างสง่างาม

บทสรุป จากไปอย่างไร

บทที่ 1

ทำไมต้องคิดเรื่องการจากไป



การคิดถึงการจากไปไม่ใช่ความกลัว แต่คือการตื่นรู้ที่ทำให้เรา
ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า

ในบทแรกนี้ เราจะพาท่านสำรวจคำถามที่หลายคนหลีกเลี่ยงที่จะ
คิดถึง นั่นคือเรื่องของการจากไป การคิดถึงเรื่องนี้ไม่ใช่ความหดหู่
แต่คือการตื่นรู้ที่จะทำให้เราใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและความหมาย
มากขึ้น

เรื่องของการจากไปเป็นเรื่องที่หลายคนมักหลีกเลี่ยงที่จะคิดถึง เพราะมันเป็นสิ่งที่ทำให้ใจเราไม่สบาย ไม่อยากเผชิญหน้าหรือแม้แต่พูดถึง แต่สำหรับผมแล้ว การคิดถึงการจากไปกลับเป็นเรื่องสำคัญที่ควรเริ่มต้นตั้งแต่วันนี้ เพราะชีวิตที่มีคุณค่าและสง่างาม ไม่ได้หมายความว่าเพียงแค่มีชีวิตอยู่เท่านั้น แต่รวมถึงการเตรียมตัวจากไปอย่างมีเกียรติและความสงบใจด้วย ผมยึดถือประสบการณ์ที่ผ่านมาว่าการเตรียมใจและวางแผนสำหรับการจากไปจะทำให้เรา รู้คุณค่าของชีวิตในทุกช่วงเวลา และทำให้เราไม่หวาดกลัวต่อความไม่แน่นอนของชีวิต



การปล่อยวางคือปัญญา การยึดถือคือความทุกข์ จงเลือกสิ่งที่ทำให้ใจเบา
และสงบ

ในช่วงเวลาที่ผมรับตำแหน่งรองอธิการบดีของมหาวิทยาลัย ผมได้เห็นนักศึกษาหลายคนที่กำลังเร่งรีบใช้ชีวิตโดยไม่เคยพูดถึงหรือคิดถึงเรื่องการจากไป คนหนุ่มสาวเหล่านั้นมักเชื่อว่าพวกเขายังมีเวลาเหลือเฟือ แต่ผมกลับเห็นว่า การไม่คิดถึงการจากไปนั้นทำให้พวกเขาอาจพลาดโอกาสที่จะตั้งคำถามกับตัวเองว่าเราต้องการใช้ชีวิตอย่างไรให้มีความหมาย และเมื่อเวลานั้นมาถึง เราจะจากไปอย่างไรให้คนที่เรารักและตัวเราเองไม่ต้องทนทุกข์ทรมาน การมองเรื่องนี้อย่างจริงจังจะช่วยให้เราจัดลำดับความสำคัญในชีวิตใหม่และใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น



มรดกที่ยั่งยืนที่สุดไม่ใช่ทรัพย์สิน แต่คือคุณค่าและความรักที่เราส่งต่อไป

เมื่อผมทำงานในสถาบันการเงินและภาคธุรกิจ ผมได้เรียนรู้ว่าความสำเร็จทางวัตถุและตำแหน่งหน้าที่ที่สูงส่งไม่ได้ทำให้ชีวิตสมบูรณ์แบบเสมอไป หลายครั้งผมได้เห็นผู้บริหารที่แม้จะมีทรัพย์สินมากมายแต่กลับรู้สึกว่างเปล่า เพราะไม่ได้เตรียมตัวรับมือกับการจากไปอย่างเหมาะสม ความคิดที่ว่าเราจะต้องจากไปในวันหนึ่งทำให้ผมตระหนักว่าการวางแผนทั้งด้านจิตใจและการจัดการเรื่องต่าง ๆ ให้เรียบร้อยก่อนเวลานั้นเป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่ง การจากไปอย่างสง่างามไม่ใช่เพียงการเตรียมเรื่องเอกสารหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่เป็นการเตรียมใจให้พร้อมที่จะปล่อยวางและให้ความรักที่แท้จริงแก่คนรอบข้าง



จงใช้ชีวิตอย่างที่ทำให้คนรักภูมิใจ และทำให้ตัวเองสงบใจเมื่อถึงเวลาจากไป

ผมเองเคยมีโอกาสร่วมงานวิจัยเกี่ยวกับความหมายของชีวิตและการตาย พบว่าคนที่มีความสุขและสงบใจในช่วงสุดท้ายของชีวิต ส่วนใหญ่เป็นคนที่ได้คิดและเตรียมตัวล่วงหน้า พวกเขารู้ว่าการจากไปเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ การยอมรับและเข้าใจเรื่องนี้ช่วยให้พวกเขาใช้เวลาที่เหลืออยู่ได้อย่างเต็มที่และมีคุณค่า การคิดเรื่องการจากไปจึงไม่ใช่เรื่องน่ากลัว แต่เป็นเรื่องที่ช่วยเพิ่มพลังให้กับชีวิตในปัจจุบัน เพราะเมื่อเรารู้ว่าจะจากไปอย่างไร เราจะรู้ว่าควรทำอะไรในวันนี้เพื่อให้ชีวิตของเราสมบูรณ์แบบที่สุด



ความกล้าหาญที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือการยอมรับความจริงและเดินหน้าต่อด้วย
ความสง่างาม

ผมอยากให้ทุกคนได้ลองหยุดคิดและถามตัวเองว่า เรา
จะจากไปอย่างไร และเรากำลังใช้ชีวิตอยู่เพื่ออะไร การคิด
เรื่องนี้ไม่ใช่เพื่อทำให้เรากลัว แต่เพื่อทำให้เรารู้จักคุณค่าของ
เวลาที่มี และตระหนักถึงความสัมพันธ์ที่แท้จริงกับคนรอบ
ตัว เมื่อเราเปิดใจรับความจริงนี้ เราจะพบว่าชีวิตจะมี
ความหมายมากขึ้น การเตรียมตัวจากไปอย่างสง่างามจึงเป็น
การให้รางวัลที่ดีที่สุดแก่ตัวเองและคนที่เรารักในที่สุด



ทุกการสิ้นสุดคือการเริ่มต้นใหม่ในรูปแบบที่แตกต่าง จมองการจากไปด้วย
สายตาแห่งความหวัง

สุดท้ายนี้ ผมอยากบอกว่า การคิดถึงการจากไปไม่ใช่การ
รอคอยความตาย แต่เป็นการเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตอย่างเต็มที่
และมีความสุขในทุกช่วงเวลา ผมหวังว่าบทนี้จะจุด
เริ่มต้นให้ทุกคนกล้าที่จะเผชิญหน้ากับความจริงนี้ และนำไป
สู่การใช้ชีวิตที่มีความหมายและสง่างามในทุกวันของชีวิตที่
เหลืออยู่



ชีวิตที่ดีไม่ได้วัดด้วยความยาว แต่วัดด้วยความลึกและความหมายของทุก
ขณะที่ผ่านไป

บทที่ 2

การยอมรับความไม่เที่ยงของชีวิต



ความไม่เที่ยงของชีวิตไม่ใช่สิ่งน่ากลัว แต่คือครูที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่สอนให้เราอยู่กับปัจจุบัน

ความไม่เที่ยงเป็นกฎธรรมชาติที่ไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้ ในบทนี้ ลุงดีจะแบ่งปันว่าการยอมรับความจริงข้อนี้ไม่เพียงแต่ทำให้เราสบายใจขึ้น แต่ยังเปิดประตูสู่ชีวิตที่เต็มเปี่ยมและมีความสุขอย่างแท้จริง

เมื่อผมก้าวเข้าสู่วัยที่เรียกได้ว่ามีประสบการณ์ชีวิตสะสมมากกว่า 40 ปี ผมเริ่มเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า สิ่งที่คุณต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือความไม่เที่ยงของชีวิต ไม่มีสิ่งใดคงทนถาวร ทุกอย่างล้วนผ่านการเปลี่ยนแปลง ถ้าเราไม่ยอมรับและตระหนักรู้ความจริงข้อนี้อย่างลึกซึ้ง ชีวิตจะเต็มไปด้วยความทุกข์และความกังวลที่ไม่สิ้นสุด ในประสบการณ์การดำเนินชีวิตทั้งในหน้าที่การงาน ผู้บริหารสถาบันการศึกษา และสถาบันการเงิน ปรากฏการณ์ของความไม่เที่ยงปรากฏเป็นบทเรียนใหญ่ที่สอนผมให้รู้จักปล่อยวางและอยู่กับปัจจุบันอย่างสงบ



จงเป็นแสงสว่างให้กับคนรอบข้างทุกวัน เพราะแสงนั้นจะส่องต่อไปแม้เราจากไปแล้ว

ความไม่เที่ยงนั้น ไม่ได้หมายความว่าเพียงแค่การสูญเสียหรือการสิ้นสุด แต่คือการเปลี่ยนผ่านของทุกอย่าง แม้กระทั่งความรู้สึกดี ๆ ที่เรามีต่อคนรอบข้าง สุขภาพที่เคยแข็งแรงหรือแม้แต่โอกาสและความสำเร็จที่เราเคยจับต้องได้ ความไม่เที่ยงคือสิ่งที่เราต้องเรียนรู้ให้เข้าใจ จึงจะสามารถสร้างชีวิตที่มีคุณค่าและเต็มไปด้วยความหมาย เมื่อครั้งที่ผมทำงานในบทบาทรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ผมต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาที่รวดเร็ว การเกิดขึ้นและล่มสลายของแนวคิดใหม่ๆ ทำให้เราต้องปรับตัวอยู่เสมอ หลายครั้งที่ความพยายามไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่หวัง แต่ผมได้เรียนรู้ว่า การยอมรับความไม่เที่ยงนี้ คือกุญแจสำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การค้นพบวิธีใหม่ในการสร้างคุณค่าให้กับองค์กรและชีวิตของผู้คน



ความไม่เที่ยงยังสอนให้เรารู้จักการปล่อยวางในสิ่งที่เรา
คุมไม่ได้ ผมจึงมองว่าการยอมรับความจริงนี้เป็นศิลปะอย่าง
หนึ่งในการดำเนินชีวิต เมื่อครั้งที่ทำงานในภาคธุรกิจผลิต
และจำหน่ายสินค้า ระหว่างที่ผมเป็นผู้บริหารระดับสูง
เหตุการณ์หลายอย่างที่เกิดขึ้นในตลาด ทั้งความ
เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การแข่งขันที่รุนแรง หรือแม้แต่
วิกฤตทางเศรษฐกิจ ได้ชี้ให้เห็นว่าความไม่เที่ยงเป็นเรื่อง
ปกติที่เราต้องเผชิญ แต่สิ่งที่ทำให้อุตสาหกรรมดำเนินต่อไป
ได้ดี คือการที่เราไม่ยึดติดกับความสำเร็จในอดีต ความ
สามารถในการปรับตัวและมองเห็นโอกาสในทุกความ
เปลี่ยนแปลงต่างหากที่ทำให้อุตสาหกรรมอยู่รอดและเติบโต
ความไม่เที่ยงนั้นจึงไม่ได้เป็นอุปสรรค แต่เป็นโอกาสในการ
พัฒนาและเติบโตในรูปแบบใหม่ๆ หากเรามีความเข้าใจและ
พร้อมรับมือ



การยอมรับความไม่เที่ยงไม่ได้หมายถึงการหมดหวังหรือยอมแพ้ในชีวิต ตรงกันข้าม มันทำให้เรามีสติรู้คุณค่าในทุกลมหายใจ รู้คุณค่าของช่วงเวลาที่เรามีให้กันและกัน และยิ่งมองเห็นว่าสิ่งที่ยึดถือไม่ได้ยั่งยืน เรากลับจะใส่ใจและทุ่มเทกับสิ่งที่สร้างแรงบันดาลใจ เต็มไปด้วยความหมาย และให้อะไรไว้กับโลกได้อย่างแท้จริง ผมจึงมักพูดเสมอว่า การยอมรับความไม่เที่ยงเหมือนกับการเปิดประตูสู่การใช้ชีวิตที่มีจุดมุ่งหมาย การวางแผนชีวิตเพื่อไม่เพียงแต่สร้างความสำเร็จทางวัตถุ แต่ยังรวมถึงการสร้างร่องรอยความดี ความรัก และคุณค่าที่จะคงอยู่ต่อไปในใจของคนรุ่นหลัง



ชีวิตที่มีความหมายคือชีวิตที่ทิ้งรอยประทับแห่งความดีงามไว้ในใจผู้อื่น

ในฐานะผู้บริหารนักวิจัยที่ทำงานกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ผมได้เห็นภาพความไม่เที่ยงชัดเจนยิ่งขึ้นในสังคมและประเทศชาติ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่เพียงแต่สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อชีวิตของเรา แต่ยังสะท้อนให้เห็นความจริงที่ว่า “ไม่มีอะไรแน่นอนเลย” เราไม่สามารถหยุดความเปลี่ยนแปลงได้ แต่เราสามารถเตรียมใจและพัฒนาความยืดหยุ่นทางจิตใจเพื่อก้าวผ่านความไม่เที่ยงนั้นไปได้ ผมเชื่อว่าหากทุกคนเข้าใจความจริงเช่นนี้ ความทุกข์ที่เกิดจากความสูญเสียและเปลี่ยนแปลงจะลดน้อยลง เพราะเราไม่ได้ต่อต้าน แต่เรายอมรับและบริหารจัดการกับมันอย่างมีสติและปัญญา



ผมขอแชร์คำสอนที่ได้จากประสบการณ์ตรงของผมเอง
เมื่อครั้งที่ผมต้องออกจากตำแหน่งบริหารระดับสูงในสถาบัน
การเงินแห่งหนึ่ง หลังจากปีที่เต็มไปด้วยความเครียดและ
ความท้าทาย สิ่งที่ผมเรียนรู้คือการปล่อยวางอย่างจริงจัง ไม่
ใช่เพราะแพ้หรือหมดแรง แต่เพราะเข้าใจว่าเวลานั้นก็
เหมือนน้ำที่ไหลผ่านมือเราไปทุกขณะ การที่ผมยอมรับและ
เปิดใจให้กับความไม่แน่นอนนั้น ทำให้ผมหันมาโฟกัสสิ่งที่
ควบคุมได้ อย่างการสร้างคุณค่าให้กับทีมงาน อีกทั้งดูแล
ตัวเองในแง่สุขภาพและจิตใจ จากนั้นผมก็เริ่มพัฒนา
โครงการเล็กๆ ที่ให้แรงบันดาลใจและส่งเสริมความรู้สู่ชุมชน
ความไม่เที่ยงของชีวิตนำมาซึ่งโอกาสในการตั้งคำถามและ
ค้นพบเส้นทางใหม่ ในช่วงเวลานั้นเองที่ผมรู้สึก ว่า ชีวิตไม่ใช่
แค่การจับถือ แต่เป็นการไหลไปตามกระแสอย่างมีจุดหมาย

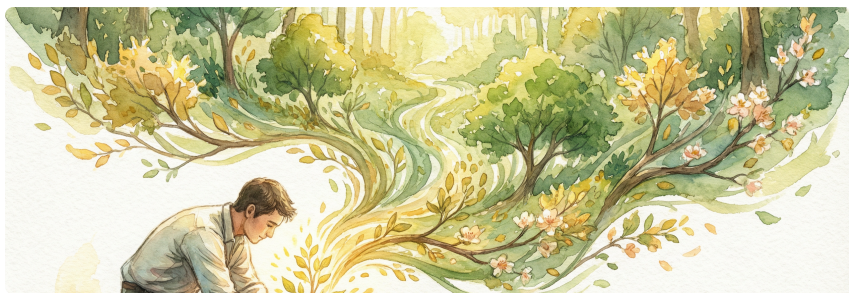


สิ่งที่น่าทึ่งอีกอย่างคือ เมื่อเรายอมรับความไม่เที่ยง เรา
จะค้นพบความงดงามที่ซ่อนอยู่ในความเปลี่ยนแปลง ความ
รัก ความสัมพันธ์ และโอกาสที่เราเคยมองข้าม ความไม่เที่ยง
นั้นกลายเป็นบทสนทนาที่เปิดโอกาสให้เราเรียนรู้ ตั้งคำถาม
กับตัวเองและค้นพบสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ ผมจึงอยากเชิญชวน
ผู้อ่านทุกคนให้เปิดใจรับรู้ความจริงนี้อย่างมีสติ ไม่ว่าจะเป็น
เรื่องสุขภาพ ความสัมพันธ์ หรือความสำเร็จในชีวิต การ
ยอมรับความไม่เที่ยงคือรากฐานสำคัญที่จะทำให้ชีวิตของ
เราแข็งแรง มีความหมาย และสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้อื่นต่อ
ไป



จงใช้ชีวิตอย่างที่ทำให้คนรักภูมิใจ และทำให้ตัวเองสงบใจเมื่อถึงเวลาจากไป

ท้ายที่สุด การอยู่กับความไม่เที่ยงของชีวิตคือการทำความเข้าใจว่า ทุกสิ่งที่มี ไม่ว่าจะเป็นเวลา พลัง ความสัมพันธ์ หรือโอกาส ล้วนมีค่าที่เราต้องเรียนรู้ที่จะดูแลและใช้ให้เต็มที่ การไม่ยึดติดในสิ่งเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นความสุขหรือความทุกข์ จะช่วยให้เราเดินไปด้วยความเบาใจ มีสมดุลในจิตใจ และพร้อมเผชิญทุกบทบาทของชีวิตอย่างมั่นคง เมื่อเรายอมรับความไม่เที่ยงแล้ว ชีวิตจะเปิดกว้างให้เราถึงสิ่งดีๆ ไวให้กับโลก และนั่นคือแรงบันดาลใจที่แท้จริงในการใช้ชีวิตอย่างมีเป้าหมายและคุณค่าในทุกวันของเรา



ความกล้าหาญที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือการยอมรับความจริงและเดินหน้าต่อด้วย
ความสง่างาม

ผมหวังว่าในบทนี้ ผู้อ่านจะได้สัมผัสถึงความลึกซึ้งของ
ความไม่เที่ยง และกล้าที่จะเผชิญหน้ากับมันอย่างกล้าหาญ
พร้อมทั้งสร้างชีวิตที่เปี่ยมด้วยความหมาย แม้ว่าเส้นทางจะ
ไม่มั่นคง แต่เมื่อเรารู้จักยอมรับ เราจะพบว่า ความไม่เที่ยง
นั่นเองที่เป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเติบโตและความสุขที่แท้จริง
ของชีวิต จากประสบการณ์ และหัวใจของ ลุงตี๋



ทุกการสิ้นสุดคือการเริ่มต้นใหม่ในรูปแบบที่แตกต่าง จงมองการจากไปด้วย
สายตาแห่งความหวัง

บทที่ 3

สะสมคุณค่าที่แท้จริงในชีวิต



คุณค่าที่แท้จริงในชีวิตไม่ใช่สิ่งที่เราสะสมไว้ แต่คือสิ่งที่เราได้ให้ออกไป

ตลอด 40 กว่าปีที่ผ่านมา ลุงตี้ได้เรียนรู้ว่าคุณค่าที่แท้จริงในชีวิตไม่ใช่ตำแหน่ง ทรัพย์สิน หรือชื่อเสียง แต่คือสิ่งที่เราสร้างขึ้นในใจของผู้อื่น ในบทนี้เราจะมาค้นพบว่าคุณค่าเหล่านั้นคืออะไร

หากจะถามว่าชีวิตคนเรามีคุณค่าอย่างไร สิ่งที่ผมเรียนรู้จากประสบการณ์กว่า 40 ปีในการทำงานและใช้ชีวิตคือ ไม่มีอะไรสำคัญกว่าการสะสมคุณค่าที่แท้จริงภายในใจของเราเอง ก่อนอื่นต้องเข้าใจว่า “คุณค่า” ที่ว่านี้ไม่ใช่สิ่งจับต้องได้อย่างทรัพย์สินเงินทองหรือชื่อเสียงที่ชั่วคราว คนเรามักวางใจในความสำเร็จที่วัดจากตัวเลขหรือสถานะในสังคมบ่อยครั้งก็พลาดที่จะมองเห็นคุณค่าที่ซ่อนอยู่ในความสัมพันธ์ที่แท้จริง การส่งต่อความรู้ ประสบการณ์ ความเมตตา และการนำพาคนรอบข้างให้ยืนหยัดและเติบโตอย่างมั่นคง



ชีวิตที่ดีไม่ได้วัดด้วยความยาว แต่วัดด้วยความลึกและความหมายของทุก
ขณะที่ผ่านไป

ในวัยหนุ่มฉันเริ่มต้นชีวิตจากตำแหน่งเล็กๆ ในองค์กรหนึ่ง มีโอกาสดูแลทีมงานที่หลากหลายและเรียนรู้ว่าหัวใจของการบริหารที่สำเร็จไม่ใช่การสั่งการเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นการสร้างความไว้วางใจและการสนับสนุนที่ส่งผลต่อความผูกพันและแรงขับเคลื่อนของทุกคน ผมจึงใช้เวลาหลายปีขบคิดและปฏิบัติในหลักการที่ว่าทุกคนล้วนมีคุณค่าในตัวเอง และวิธีการสะสมคุณค่าก็คือการเปิดใจยอมรับเรียนรู้ และเติมเต็มซึ่งกันและกัน



จงเป็นแสงสว่างให้กับคนรอบข้างทุกวัน เพราะแสงนั้นจะส่องต่อไปแม้เรา
จากไปแล้ว

ช่วงเวลาหนึ่งที่ได้ทำงานในสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ผมเห็นความเปลี่ยนแปลงของสังคมและการพัฒนาที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างนักวิชาการ นักธุรกิจ และผู้ปฏิบัติจริง การสะสมคุณค่าที่แท้จริงจึงไม่ใช่เป้าหมายส่วนบุคคลเท่านั้น แต่หมายถึงการมีส่วนร่วมสร้างสิ่งที่ยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและโลกใบนี้ สิ่งสำคัญในการลงมือปฏิบัติคือความซื่อสัตย์ต่อจุดมุ่งหมายและความสมัครใจที่จะเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง แม้บางครั้งจะต้องเผชิญกับความล้มเหลวและอุปสรรค



การจากไปอย่างสง่างามคือของขวัญสุดท้ายที่เราให้กับโลกและคนที่เรารัก

ในสายตาของคนภายนอกอาจมองว่าการบริหารองค์กร
ระดับสูงในสถาบันการเงินและภาคธุรกิจเป็นเรื่องของตัวเลข
ผลกำไร และการขยายตลาดที่รวดเร็ว แต่มุมมองของผม
กลับตรงกันข้าม การบริหารที่ยั่งยืนคือการให้ความสำคัญกับ
สังคมและสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับเป้าหมายทางธุรกิจ การ
สะสมคุณค่าในส่วนนี้ปรากฏให้เห็นในแรงสนับสนุนที่บริษัท
มีต่อพนักงาน การพัฒนาทักษะ ความเท่าเทียม และการ
ปรับตัวในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน การสร้างแรงบันดาลใจให้
ทีมงานเห็นภาพความสำเร็จที่เกินกว่าตัวเลข คือการทิ้งสิ่งที่มี
คุณค่าไว้ในใจของผู้คนที่ร่วมเดินทางด้วยกัน



ทุกวันที่ผ่านไปคือของขวัญที่ล้ำค่า จงใช้มันอย่างมีความหมายและคุณค่า

เมื่อนึกย้อนกลับไปในวันวาน สิ่งที่ยังคงอยู่กับผมไม่ได้
เป็นตำแหน่งหรือทรัพย์สิน แต่เป็นรอยยิ้มของคนที่ผมเคย
ช่วยเหลือ แม้จะเป็นคำพูดเล็กน้อย หรือการได้เห็นพวกเขา
ก้าวผ่านอุปสรรคด้วยความเข้มแข็ง ความสุขและความ
พึงพอใจในชีวิตของผมเกิดจากการที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการ
เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นสำหรับผู้อื่น การสะสมคุณค่าที่แท้
จริงในชีวิตจึงเป็นการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์และการมี
ส่วนร่วมในความสำเร็จที่เกินตัว ซึ่งค่อยๆ ภาษาโลกใน
รูปแบบที่ละมุนและทรงพลัง



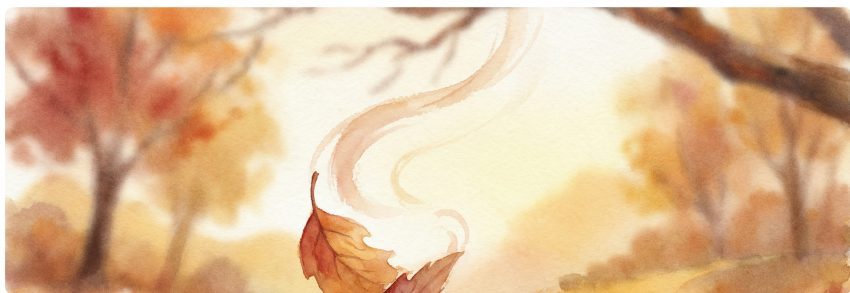
ชีวิตที่มีความหมายคือชีวิตที่ทิ้งรอยประทับแห่งความดีงามไว้ในใจผู้อื่น

ชีวิตไม่ใช่การแข่งขันเพื่อความโดดเด่นในสายตาของคนอื่น แต่เป็นการเดินทางที่เราสร้างรอยทางที่เหนียวแน่นและเต็มไปด้วยความหมาย การพยายามสะสมคุณค่าที่แท้จริงในชีวิตหมายถึงการให้เกียรติและเคารพตัวเองและผู้อื่น การจัดการตัวเองให้สมดุลด้วยความคิดและความรู้สึกที่ชัดเจน เพื่อให้พร้อมรับมือความเปลี่ยนแปลงและโอกาสที่เข้ามา ทุกก้าวที่เราก้าวไปด้วยความตั้งใจ ความสุจริต และความอดทน ย่อมเป็นการบ่มเพาะเมล็ดพันธุ์ที่งอกงามในวันที่เราอาจไม่อยู่ตรงนั้นแล้ว



การปล่อยวางคือปัญญา การยึดถือคือความทุกข์ จงเลือกสิ่งที่ทำให้ใจเบา
และสงบ

ผมได้พบว่าแรงบันดาลใจที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นเมื่อลงมือทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ความตั้งใจจริงไม่ใช่เพียงเรื่องของคำพูดสวยหรู แต่หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและมุมมองต่อโลก ผมเริ่มจากการตั้งเป้าหมายชัดเจนว่าอยากทำอะไรไว้ให้โลกใบนี้ ไม่ใช่เพียงทรัพย์สินหรือชื่อเสียง แต่เป็นความรู้ ประสบการณ์ และวิธีคิดที่ช่วยให้ผู้คนกล้าฝัน กล้าลงมือทำ และกล้าพัฒนาตนเองหลายรุ่นต่อไป



มรดกที่ยั่งยืนที่สุดไม่ใช่ทรัพย์สิน แต่คือคุณค่าและความรักที่เราส่งต่อไป

ผมอยากย้ำอีกครั้งว่าการสะสมคุณค่าที่แท้จริงไม่ได้มาในรูปแบบของความสมบูรณ์แบบ แต่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้และการยอมรับความผิดพลาด ผมเคยล้มเหลวหลายครั้งในการบริหารและโครงการที่ดำเนินอยู่ บางครั้งความล้มเหลวนั้นทำให้ผมท้อแท้ แต่ผู้ใหญ่หลายคนที่เคยสอนว่าคุณค่าที่แท้จริงมาจากบทเรียนเหล่านั้น ที่นำเรากลับมาลุกขึ้นใหม่ด้วยความเข้มแข็งและมุ่งมั่นมากขึ้น ทุกครั้งที่เผชิญกับลมพายุแห่งชีวิต ผมจึงพยายามทบทวนว่าเรากำลังสะสมอะไรอยู่ในใจและในความทรงจำของคนรอบข้าง



จงใช้ชีวิตอย่างที่ทำให้คนรักภูมิใจ และทำให้ตัวเองสงบใจเมื่อถึงเวลาจากไป

โลกในวันนี้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอน การจะมีชีวิตที่มีความหมายและสะสมคุณค่าอย่างแท้จริงก็ยิ่งยากขึ้น ผมจึงอยากให้ทุกท่านได้หยุดนิ่งและตั้งคำถามกับตัวเองบ่อยๆ ว่าเรากำลังทำอะไรเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ดีให้กับตัวเองและผู้อื่นอยู่หรือไม่ ความสำเร็จที่ไม่มีคุณค่าในใจ สักวันหนึ่งก็เปรียบเสมือนสิ่งที่จับต้องไม่ได้และจางหายไป ความทรงจำและผลกระทบที่เราได้ฝากไว้ต่างหากที่จะเป็นสมบัติที่ไม่มีวันสูญหาย



ความกล้าหาญที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือการยอมรับความจริงและเดินหน้าต่อด้วย
ความสง่างาม

เมื่อเราตระหนักถึงคุณค่าที่แท้จริงและเริ่มสะสมมันทีละ
น้อยในทุกโอกาส ทุกความสัมพันธ์ ทุกการกระทำ ชีวิตเรา
จะเปลี่ยนจากการทำสิ่งที่ผ่านไปวันหนึ่งให้เป็นการเดินทางที่
เต็มไปด้วยความหมายที่ลึกซึ้งและยั่งยืน บางทีการจากไป
อย่างสงบสุขของเราก็ไม่ได้เป็นเรื่องของสิ่งที่เราทำได้ในเวลา
จำกัด แต่มาจากสิ่งที่เราได้บ่มเพาะไว้ในจิตใจของผู้คนเหล่านี้นั้นที่ยังเดินหน้าต่อไปได้อย่างมั่นคงและแข็งแรง



ทุกการสิ้นสุดคือการเริ่มต้นใหม่ในรูปแบบที่แตกต่าง จมองการจากไปด้วย
สายตาแห่งความหวัง

ผมขอเชิญชวนทุกท่านมาร่วมกันสะสมคุณค่าที่แท้จริงในชีวิตอย่างตั้งใจและไม่หยุดนิ่ง เป็นการเดินทางที่สวยงามและทรงพลังที่สุด เพราะสุดท้ายแล้วสิ่งที่เหลืออยู่ไม่ใช่สิ่งของหรือชื่อเสียงที่ชั่วครั้งชั่วคราว หากเป็นความดีงาม ความรัก ความเข้าใจ และแรงบันดาลใจที่เราได้ทิ้งไว้ให้โลกใบนี้ได้เดินต่อไปอย่างสง่างามและยั่งยืน นี่คือนิทรรศการที่ผมใช้ชีวิตมาสอนใจตัวเองและอยากแบ่งปันแก่ทุกคนด้วยหัวใจของคนที่ผ่านมาร้อนผ่านหนาว และเชื่อมั่นว่าเราทุกคนมีศักยภาพที่จะเปลี่ยนโลกได้จากภายในตัวเองอย่างแท้จริง.



ชีวิตที่ดีไม่ได้วัดด้วยความยาว แต่วัดด้วยความลึกและความหมายของทุก
ขณะที่ผ่านไป

บทเรียนจากการปล่อยวาง



การปล่อยวางไม่ใช่การยอมแพ้ แต่คือปัญญาที่รู้ว่าอะไรสำคัญ
และอะไรไม่สำคัญ

การปล่อยวางเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝน ในบทนี้ ลุงตี่จะแบ่งปัน
บทเรียนจากประสบการณ์จริงเกี่ยวกับการปล่อยวางสิ่งที่ไม่จำเป็น
เพื่อเปิดพื้นที่ให้กับสิ่งที่มีคุณค่ากว่า

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาของชีวิตการทำงานและการเดินทางผ่านเส้นทางความสำเร็จ ล้มเหลว และการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ผมลงมือได้เรียนรู้บทเรียนล้ำค่าที่เรียกได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย นั่นคือเรื่องของการปล่อยวาง หลายคนมักเข้าใจว่าการปล่อยวางคือการสูญเสียหรือยอมแพ้ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ในความเป็นจริง การปล่อยวางนั้นเป็นศิลปะขั้นสูงของจิตใจที่สอนให้เราเข้าใจชีวิตอย่างลึกซึ้งและรู้จักยอมรับความจริงที่ว่าทุกสิ่งไม่มีอะไรคงที่ ทุกสิ่งล้วนเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งเป็นบทเรียนที่ผมได้จากการทำงานบริหารในระดับสูง รวมถึงจากประสบการณ์ชีวิตส่วนตัวที่ล้วนเต็มไปด้วยความท้าทายและความเจ็บปวดในบางช่วงเวลาที่ผมต้องตัดสินใจปล่อยวางหลายสิ่งหลายอย่างเพื่อสร้างพื้นที่ว่างให้กับสิ่งใหม่ที่ดีกว่า

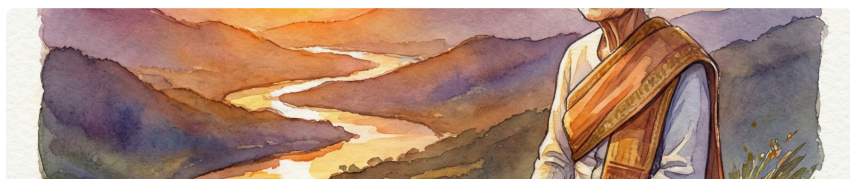


ย้อนกลับไปในช่วงกลางชีวิตการทำงานของผม เมื่อดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงในสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง ผมเผชิญกับความเครียดหนักหนาสาหัสจากการต้องรับผิดชอบผลกำไรขาดทุนขององค์กร ต้องรับมือกับความผันผวนของตลาดและความคาดหวังจากผู้บริหารสูงสุด รวมถึงความกดดันจากทีมงานที่ต้องทำงานอย่างไม่หยุดหย่อนในทุกวัน หลายครั้งผมคิดว่าทุกอย่างต้องอยู่ในความควบคุมของตัวเอง และถ้าปล่อยให้หลุดมือแม้แต่หน่อยก็เหมือนกับล่มสลาย แต่เมื่อเวลาผ่านไป ผมเริ่มตระหนักว่าการยึดติดกับการควบคุมจนเกินไป กลับทำให้ตัวเองและทีมงานเหนื่อยล้า และไม่มีความสุข การปล่อยวางไม่ได้หมายความว่าผมจะไม่รับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ แต่เป็นการสร้างความสมดุลระหว่างการงานหนักกับการเปิดโอกาสให้สิ่งต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติบ้าง เมื่อผมปล่อยวางความตั้งใจที่จะควบคุมทุกอย่างอย่างเข้มงวด ฝ่ายบริหารและทีมงานกลับนำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาค่สร้างสรรค์กว่าเดิมอย่างน่าทึ่ง และสิ่งนี้สอนให้ผมเข้าใจว่าการปล่อยวางเป็น

การปล่อยวางยังสอนให้ผมเข้าใจเรื่องของความลึกซึ้งในความสัมพันธ์มนุษย์ ในฐานะรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยและนักวิจัย ผมพบว่าการยึดติดกับคนหรือความสัมพันธ์บางอย่างมากเกินไป สามารถกลายเป็นแรงกดดันและเป็นต้นเหตุของความเจ็บปวดทางจิตใจที่ยากจะเยียวยา ในช่วงที่ผมต้องเลิกรากับเพื่อนร่วมงานหรือคนรู้จักที่เคยสนิทสนมกันมาก ความรู้สึกเสียดายและความอาลัยอาวรณ์เข้าท่วมท้นใจ แต่เมื่อได้ฝึกนั่งเงียบและปล่อยวางความเจ็บปวดนั้น ด้วยการยอมรับว่าสิ่งเหล่านั้นเกิดขึ้นและผ่านไปตามวาระของมัน ผมเริ่มพบความสงบในใจที่แท้จริง และเข้าใจว่าความสัมพันธ์ที่แท้จริงคือสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างธรรมชาติ ไม่ใช่การยึดติดและพยายามควบคุม การปล่อยวางจึงเป็นการเคารพทั้งตนเองและผู้อื่นในขณะเดียวกัน



เมื่อย้อนมองประสบการณ์ในฐานะผู้บริหารผลิตและจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ในภาคธุรกิจ การปล่อยวางยังแสดงบทบาทสำคัญที่ทำให้ธุรกิจอยู่รอดและเติบโตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของตลาดและเทคโนโลยี ผมเคยเผชิญกับช่วงเวลาที่ต้องปล่อยวางวิธีการขายหรือแนวทางการบริหารแบบเดิม ๆ ที่เคยทำให้ประสบความสำเร็จมาแล้ว แต่เมื่อเวลาผ่านไปและสถานการณ์เปลี่ยนแปลง หากไม่มีความกล้าหาญที่จะปล่อยวางสิ่งเก่าและเปิดรับสิ่งใหม่ ๆ ธุรกิจก็ยากที่จะรักษาความแข็งแกร่งและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การปล่อยวางในบริบทนี้ไม่ได้หมายความว่าเราจะลืมหรือละทิ้งสิ่งเก่า เพราะสิ่งเก่าคือรากฐานที่มั่นคงของความสำเร็จ แต่การปล่อยวางคือการรักษาความยืดหยุ่นและความพร้อมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งเป็นหัวใจของความอยู่รอดอย่างยั่งยืนในโลกธุรกิจที่ไร้ความแน่นอน



ในแง่ของเป้าหมายชีวิต การปล่อยวางเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้เรารู้จักตนเองและวางรากฐานให้ชีวิตมีคุณค่าจริง ๆ มากกว่าการสะสมความสำเร็จหรือทรัพย์สินอย่างเดียว ผมได้เรียนรู้ว่าชีวิตที่เต็มไปด้วยความลุ่มหลงและยึดติดกับสิ่งภายนอกย่อมนำมาซึ่งความไม่สงบและความทุกข์ ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่ฝึกฝนการปล่อยวางจะพบว่าแต่ละวันเป็นโอกาสที่ล้ำค่าในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ วางแผนอนาคตอย่างชาญฉลาดโดยไม่ลืมนที่จะอยู่กับปัจจุบันอย่างสงบสุข ส่งต่อความรู้และประสบการณ์ให้ผู้อื่น และที่สำคัญที่สุดคือปลุกฝังจิตใจที่เปิดกว้างพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ในชีวิต



การปล่อยวางคือปัญญา การยึดถือคือความทุกข์ จงเลือกสิ่งที่ทำให้ใจเบา
และสง่า

การปล่อยวางยังเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เราทิ้งอะไรบางอย่างไว้ให้กับโลก ไม่ว่าจะเป็นบทเรียน ความรู้ หรือแรงบันดาลใจให้แก่ผู้อื่น ผมเองในฐานะผู้เขียนและผู้บริหาร ที่เคยผ่านทั้งความสำเร็จและความพ่ายแพ้หลายครั้ง ได้เขียนหนังสือและพยายามสื่อสารเรื่องราวเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง เพราะเชื่อมั่นว่าสิ่งที่เราทิ้งไว้ให้โลกนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นทรัพย์สินหรือสมบัติทางวัตถุเท่านั้น แต่อาจเป็นความรู้ บทเรียนที่ได้เรียนรู้จากความผิดพลาด ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น และการสร้างแรงบันดาลใจให้คนเดินต่อไปอย่างมั่นคง การปล่อยวางจึงไม่ใช่การสิ้นสุด แต่เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการให้และส่งผ่านที่ไม่มีวันหยุดนิ่ง



มรดกที่ยั่งยืนที่สุดไม่ใช่ทรัพย์สิน แต่คือคุณค่าและความรักที่เราส่งต่อไป

ท้ายที่สุด การปล่อยวางจึงเป็นบทเรียนที่ผมยืนยันด้วยใจว่าคือการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งที่สุดในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นในบทบาทการบริหาร การวิจัย หรือการเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิตส่วนตัว เพราะมันสอนให้เรารู้จักคุณค่าที่แท้จริงของชีวิต คือการมุ่งมั่นทำสิ่งที่ดีในขณะนี้ รู้จักปล่อยวางความยึดติดที่ไม่จำเป็น เป็นอิสระจากความทุกข์และกล้าเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างมั่นใจ เมื่อเราสามารถปล่อยวาง สิ่งที่แท้จริงจะปรากฏ และชีวิตจะสงบท่ามกลางความวุ่นวาย มีเป้าหมายที่ชัดเจน และมีคุณค่าที่ถูกส่งต่อไปยังคนรุ่นหลังอย่างแท้จริง นี่คือนิพพานจากการปล่อยวางที่ผมลงมือขอแบ่งปัน เพื่อให้ทุกคนที่ได้อ่านได้พบกับแรงบันดาลใจและข้อคิดที่ลึกซึ้ง สร้างสรรค์ และเปลี่ยนแปลงชีวิตในแบบของตนเองอย่างงดงามและยั่งยืนที่สุด.



บทที่ 5

ทิ้งอะไรไว้ให้โลกนี้



สิ่งที่เราทิ้งไว้ให้โลกคือนิยามที่แท้จริงของชีวิตที่มีความหมาย

เราทุกคนต่างทิ้งรอยประทับไว้บนโลกนี้ ไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม
ในบทนี้ ลองตั้งคำถามทวนคิดอย่างมีสติว่าเราอยากทิ้งอะไรไว้ให้โลกนี้
และจะทำให้มันเกิดขึ้นได้อย่างไร

ในเส้นทางชีวิตที่ผ่านมาของผมกว่า 40 ปี ตั้งแต่วันแรก
ที่ก้าวเข้าสู่โลกของการทำงานบริหารองค์กรใหญ่จนถึงวันที่
ร่วมสร้างสรรค์ผลงานทางธุรกิจและงานวิจัยเพื่อการพัฒนา
ประเทศ ผมได้เรียนรู้ว่าชีวิตของคนเราไม่ได้ถูกวัดด้วย
จำนวนวันที่หายใจเข้าออก หรือผลตอบแทนทางวัตถุที่
สะสมไว้เพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นการที่เราสามารถทิ้ง
อะไรบางอย่างไว้ให้โลกนี้ ได้สร้างความหมายและคุณค่าสู่สิ่ง
ที่เราสัมผัสและเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง แม้วันนี้ “จากไป
อย่างไร” จะเป็นคำถามสุดท้ายที่เราทุกคนต่างต้องตอบ
ตัวเอง แต่คำตอบที่ลึกซึ้งก็คือ การตอบสนองต่อโลกที่เราอยู่
อาศัยไม่ใช่เพียงแค่ทรัพย์สินหรือชื่อเสียง หากแต่คือการทิ้ง
ร่องรอยแห่งคุณค่า ที่จะสร้างแรงบันดาลใจและความดีงาม
ให้กับรุ่นหลังโดยไม่รู้จักจบ



เมื่อย้อนกลับไปในยุคที่ผมเริ่มต้นทำงานในสถาบันการเงิน ผมแทบไม่เคยคิดมากนักว่า สิ่งที่ผมทำในแต่ละวันจะมีอิทธิพลอะไรทั้งไ้บ้าง แต่เมื่อเวลาผ่านไป ช่วงที่ได้รับมอบหมายให้เป็นรองอธิการบดี และได้มีโอกาทำงานวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ ผมพบว่าการสร้างสรรค์งานที่มีผลกระทบต่อสังคมและโลกนี้เป็นประเด็นที่ยิ่งใหญ่กว่าการทำธุรกิจแบบทั่วไป แม้ว่าจะเป็นเพียงองค์กรเดียวหรือผลิตภัณฑ์หนึ่งชิ้น แต่ถ้าเราสร้างมันด้วยวิสัยทัศน์และความรับผิดชอบในสิ่งที่มีมากกว่าตัวเอง ผลลัพธ์ที่ได้จะสามารถทิ้งร่องรอยแห่งการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีไว้ให้คนรุ่นต่อไป



ทุกการสิ้นสุดคือการเริ่มต้นใหม่ในรูปแบบที่แตกต่าง จงมองการจากไปด้วย
สายตาแห่งความหวัง

การทิ้งอะไรไว้ให้โลกไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะทุกคนย่อม
เผชิญกับความท้าทายและความเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของ
โลกยุคปัจจุบัน ในฐานะผู้บริหารระดับสูงขององค์กรธุรกิจ
แห่งหนึ่ง ผมได้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการ
ทรัพยากรที่ยั่งยืน การคิดลึกถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ไม่เพียงแค่นำกำไร แต่คำนึงถึง
สิ่งที่ส่งผลกระทบต่อโลกและชุมชนโดยรวมอย่างแท้จริง
เพราะทุกครั้งที่ผมมองย้อนกลับไปยังสิ่งที่เราสร้างขึ้น เราจะ
พบว่าความยั่งยืนและความรับผิดชอบต่อโลกคือมรดกที่เรา
สามารถทิ้งไว้ให้กับลูกหลาน



ชีวิตที่ดีไม่ได้วัดด้วยความยาว แต่วัดด้วยความลึกและความหมายของทุก
ขณะที่ผ่านไป

การให้คุณค่ากับชีวิตไม่ได้หมายถึงการเก็บเกี่ยว
ทรัพย์สินทางวัตถุแต่เพียงอย่างเดียว ผมได้มีโอกาสเห็น
ตัวอย่างของนักบริหารรุ่นใหม่ที่ยึดมั่นการสร้างผลงานที่มี
จิตสำนึกสูงต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และนั่นคือสิ่งที่ทำให้
ผมมั่นใจว่าการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงเกิดขึ้นจากการที่คนเรา
เริ่มตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองในโลกนี้ การทิ้ง
อะไรไว้ไม่ใช่เรื่องของการยึดติดกับอดีตหรือชื่อเสียง หากแต่
เป็นการปลูกฝังสิ่งที่ดี มีคุณค่าและผลักดันการเปลี่ยนแปลง
ในทางที่ดีให้ดำรงอยู่ในอนาคต



จงเป็นแสงสว่างให้กับคนรอบข้างทุกวัน เพราะแสงนั้นจะส่องต่อไปแม้เรา
จากไปแล้ว

ผมเชื่อว่านอกจากการนำพาธุรกิจหรือองค์กรให้เติบโตอย่างมั่นคงแล้ว การสืบทอดคุณค่าในรูปแบบของความรู้ นวัตกรรม และการส่งต่อแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากไม่แพ้กัน ในช่วงเวลาที่ผมได้ทำหน้าที่เป็นนักวิจัยและผู้บริหารในสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศนั้น ผมได้เห็นว่าปัญหาต่างๆ ที่สังคมเผชิญไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยวิธีเดียวหรือคนคนเดียว แต่จำเป็นต้องมาจากการร่วมมือกันของผู้คนที่มีความมุ่งมั่นที่จะทิ้งโลกนี้ไว้ในสภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม ผมยังคงจดจำบทเรียนสำคัญที่ว่า การลงทุนในความรู้และการพัฒนามนุษย์ คือการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด ที่จะก่อให้เกิดมรดกที่แท้จริงของชีวิต



การจากไปอย่างสง่างามคือของขวัญสุดท้ายที่เราให้กับโลกและคนที่เรารัก

เมื่อเรามองสิ่งที่เราทิ้งไว้ในโลกนี้ ผมอยากให้ทุกคนลองถามตัวเองว่า หากเราจากไปในวันนี้ โลกจะจดจำอะไรจากเรา จะมีอะไรที่เราเคยทำซึ่งยังคงดำรงอยู่และส่งผลให้ชีวิตของผู้อื่นดีขึ้นกว่าที่เคยหรือไม่ การทำงานบริหารและการสร้างองค์กรที่ดีต้องสอดคล้องกับเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจน และผมยืนยันว่าความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ที่สุดนั่นคือความสามารถในการปลูกฝังสิ่งดีงามซึ่งยืนยาวกว่าชีวิตของเราเอง เราอาจสร้างสิ่งใหม่ๆ ออกมามากมาย แต่สิ่งที่จะถูกจดจำและอยู่กับคนรุ่นหลังได้คือตัวตนและสิ่งที่เราไว้วางใจที่จะส่งผ่านเป็นความรู้ แรงบันดาลใจและผลดีต่อโลกใบนี้



ทุกวันที่ผ่านไปคือของขวัญที่ล้ำค่า จงใช้มันอย่างมีความหมายและคุณค่า

เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ในหลายโอกาสที่ผมนั่งคิดและไตร่ตรองถึงชีวิต หลายๆ ครั้งผมไม่ได้มองถึงความร้ายหรือชื่อเสียง แต่กลับตั้งใจว่าอยากทำให้โลกนี้ดีขึ้นแม้เพียงเล็กน้อย ผมเชื่อว่าแค่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นแม้ในสังคมเล็กๆ หรือชุมชนใกล้ตัวก็ถือเป็นการสร้างสิ่งที่มีค่าเหนือสิ่งอื่นใด บางครั้งการสร้างแรงบันดาลใจให้คนอื่นก้าวไปข้างหน้าในเส้นทางที่ดิฉันนั้น เป็นของขวัญที่ดีที่สุดที่เราจะทิ้งไว้หลังจากที่เรา “จากไป” แล้ว



ชีวิตที่มีความหมายคือชีวิตที่ทิ้งรอยประทับแห่งความดีงามไว้ในใจผู้อื่น

ดังนั้น การทิ้งอะไรไว้ในโลกนี้ไม่ใช่แค่เรื่องของวัตถุหรือทรัพย์สิน แต่เป็นเรื่องของคุณค่าที่เกิดจากความตั้งใจดีในใจ และการลงมือทำที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายชีวิต เราต่างล้วนเป็นเพียงผู้เดินทางผ่านเวทีชีวิตนี้ แต่ทุกก้าวอย่างของเราสามารถสร้างผลกระทบที่มีความหมายในทางบวกมากมาย ผมขอฝากบทเรียนจากประสบการณ์กว่า 40 ปีไว้ให้กับผู้อ่านทุกท่านว่า อย่าให้ชีวิตผ่านไปอย่างเรื่อยเปื่อยโดยไม่มีเป้าหมาย แต่ให้ใช้ชีวิตเพื่อทั้งค่านิยมและคุณค่าไว้แก่โลกนี้ เพื่อที่ว่าทั้งโลกและใจของเราจะไม่ว่างเปล่าเมื่อวันหนึ่งเราต้องจากไปอย่างสงบและภูมิใจในสิ่งที่เราได้สร้างไว้แล้วจริงๆ



การปล่อยวางคือปัญญา การยึดถือคือความทุกข์ จงเลือกสิ่งที่ทำให้ใจเบา
และสง่างาม

บทที่ 6

สิ่งที่คนรอบข้างจะจดจำ



ความทรงจำที่คนรอบข้างมีต่อเราคือมรดกที่ยั่งยืนกว่า
ทรัพย์สินใดๆ

ความทรงจำที่คนรอบข้างมีต่อเราคือสิ่งที่จะอยู่ต่อไปหลังจากที่เรา
จากไปแล้ว ในบทนี้ ลุงตี่จะพาท่านสำรวจว่าเราอยากให้คนรักจดจำ
เราอย่างไร และจะสร้างความทรงจำเหล่านั้นได้อย่างไร

เมื่อเราพูดถึงการจากไป แน่แน่นอนว่าแท้จริงแล้วทุกคนไม่
อยากจะจากโลกนี้ไปอย่างไร้ความหมาย หรือทิ้งเพียงความ
ว่างเปล่าไว้ให้ผู้คนที่รักและเคารพเราได้จดจำ ฉัน ลุงตี ผ่าน
กาลเวลามากกว่าหนึ่งในสี่ของศตวรรษ และในเส้นทางของ
ชีวิตที่สั่งสมประสบการณ์ในหลายบทบาท ทั้งในฐานะผู้
บริหารมหาวิทยาลัย นักวิจัย และผู้บริหารระดับสูงใน
อุตสาหกรรม ฉันได้เรียนรู้ว่าสิ่งที่คนรอบข้างจะจดจำไม่ใช่
แค่สถานะทางสังคมหรือผลประโยชน์ที่เราเคยได้รับหรือเคย
มอบให้ หากเป็นสิ่งที่ลึกซึ้งกว่านั้น ทั้งในความสัมพันธ์และ
คุณค่าที่สะท้อนผ่านการกระทำและจิตใจของเรา



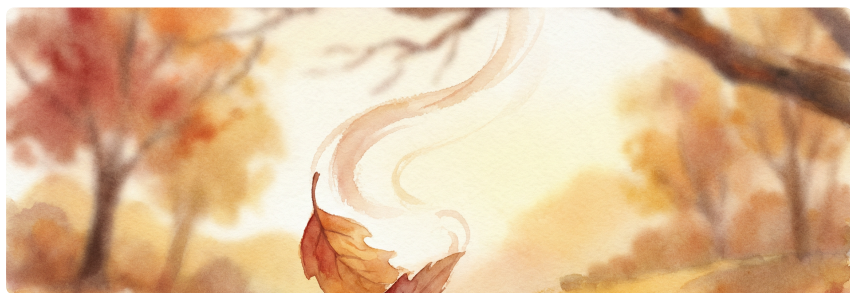
มรดกที่ยั่งยืนที่สุดไม่ใช่ทรัพย์สิน แต่คือคุณค่าและความรักที่เราส่งต่อไป

การสร้างบรรทัดฐานของการจดจำเริ่มต้นจากความ
จริงใจ ความอ่อนโยน และการยืนหยัดในคุณธรรมที่มั่นคง
หลายครั้งที่ฉันนึกย้อนกลับไปในช่วงเวลาที่ทำงานใน
ตำแหน่งรองอธิการบดีมหาวิทยาลัย การบริหารองค์การการ
ศึกษาไม่ใช่เพียงเรื่องของการจัดการคนและงบประมาณ
เท่านั้น แต่เป็นงานที่ต้องมองเห็นศักยภาพของผู้คน เห็น
ความฝันและความหวังของนักศึกษาและคณาจารย์ เพียงแค่
การตั้งใจฟัง เปิดใจเข้าใจ และให้โอกาสได้ทำสิ่งที่ถูกต้อง
ชีวิตเหล่านั้นได้รับการเติมเต็มและคงอยู่ในหัวใจของผู้คน
รอบตัวฉัน นี่แหละคือสิ่งที่มีอาจลบเลือนไปได้ง่ายๆ ใน
กระบวนการของการจดจำ



จงใช้ชีวิตอย่างที่ทำให้คนรักภูมิใจ และทำให้ตัวเองสงบใจเมื่อถึงเวลาจากไป

จากประสบการณ์การบริหารสถาบันการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ทำให้ฉันได้เห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกันอย่างมุ่งมั่นเพื่อสิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่าส่วนตัว การส่งต่อความรู้ที่เกิดขึ้นไม่ใช่เพียงเพื่อความสำเร็จของงานในทุกวันนี้ หากเป็นความตั้งใจให้ความรู้และการค้นคว้าเหล่านั้นขยายผลและทำให้สังคมดีขึ้น เหมือนการจุดประกายไฟที่ค่อยๆ ส่องแสงต่อเนื่องให้กับคนรุ่นหลัง เมื่อเราทำสิ่งเหล่านี้ด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์และตั้งมั่นในคุณธรรม คนรอบข้างจะยกให้เราเป็นต้นแบบที่ควรค่าแก่การจดจำ มิใช่เพราะเรายิ่งใหญ่ แต่เพราะความตั้งใจและความเสียสละที่ได้มอบให้



ความกล้าหาญที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือการยอมรับความจริงและเดินหน้าต่อด้วย
ความสง่างาม

ในมิติของการทำธุรกิจ ฉันได้เรียนรู้ว่าการบริหารองค์กรที่ประสบความสำเร็จไม่ใช่ความสำเร็จที่อยู่บนเกียรติยศส่วนตัว แต่มันเกิดจากการสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ และการเคารพต่อกันระหว่างผู้บริหาร พนักงาน และลูกค้า ความจริงที่ว่าเมื่อใดที่คนรอบข้างพูดถึงเรา ทั้งในวันที่เราอยู่หรือเมื่อเราได้จากไปแล้ว ก็ควรจะมีภาพของความซื่อสัตย์ ความมีเมตตา และการทุ่มเทเต็มที่ในทุกสิ่งที่ได้ทำ นี่คือสิ่งสำคัญที่สร้างความทรงจำที่มีคุณค่าและยั่งยืนกว่าเงินทองหรือผลประโยชน์ที่ชั่วคราว



ทุกการสิ้นสุดคือการเริ่มต้นใหม่ในรูปแบบที่แตกต่าง จงมองการจากไปด้วย
สายตาแห่งความหวัง

ฉันจำได้ว่ามีครั้งหนึ่งเมื่อสมัยที่ยังรับผิดชอบตำแหน่งผู้
บริหารในองค์กรธุรกิจแห่งหนึ่ง เกือบจะต้องเผชิญความ
ล้มเหลวจากวิกฤตทางเศรษฐกิจที่หวนกลับมาจับจองตลาด
หลายคนกล่าวว่านี่คือจุดสิ้นสุดของธุรกิจ แต่ความจริงแล้ว
มันกลับกลายเป็นบทเรียนอันล้ำค่า เมื่อฉันเลือกที่จะสื่อสาร
กับทีมงานทุกระดับอย่างโปร่งใสและเต็มไปด้วยความเคารพ
ไม่ใช่แค่ตัดสินใจลอยๆ หรือแอบซ่อนความลับ ฉันเห็นความ
สามัคคีและความศรัทธาที่เพิ่มขึ้นในหมู่พนักงาน ซึ่งช่วยให้
เราฝ่าวิกฤติเหล่านั้นไปได้ และนั่นคือสิ่งที่พนักงานยังคง
จดจำ และส่งต่อเรื่องนี้ในฐานะบทเรียนชีวิตและหลักปฏิบัติ
ที่สำคัญในองค์กรตลอดมา



ชีวิตที่ดีไม่ได้วัดด้วยความยาว แต่วัดด้วยความลึกและความหมายของทุก
ขณะที่ผ่านมาไป

คนรอบข้างจะจดจำเราในฐานะของมนุษย์ที่เติมเต็มชีวิตด้วยความหมาย ไม่ใช่เพียงชื่อเสียงหรือฐานะที่เราเคยมีเพื่อนร่วมงาน ลูกน้อง หรือลูกหลานจะระลึกถึงเราว่าเป็นคนที่เคยให้โอกาส แบ่งปันความรู้ และส่งเสริมกันและกันให้ก้าวไปข้างหน้าในทุกช่วงเวลาของชีวิต ความโอบอ้อมอารีที่แสดงออกในยามที่เขาต้องการ ไม่ว่าจะเป็นคำพูดเล็กๆ หรือการกระทำที่เป็นรูปธรรม จะกลายเป็นหมุดหมายที่ทำให้เรามีตัวตนอยู่ในหัวใจของพวกเขาคงตลอดไป เพราะสิ่งเหล่านี้สะท้อนคุณค่าของชีวิตที่แท้จริง



จงเป็นแสงสว่างให้กับคนรอบข้างทุกวัน เพราะแสงนั้นจะส่องต่อไปแม้เราจากไปแล้ว

เหนือสิ่งอื่นใด สิ่งที่ดีที่สุดพบว่าการจดจำที่มีคุณค่าสูงสุด มิได้แสดงออกผ่านข้าวของเครื่องใช้ที่เราอาจทิ้งไว้ หากแต่เป็นการทิ้งสิ่งที่ลึกซึ้งและยิ่งใหญ่กว่า นั่นคือ การทิ้งมรดกด้านจิตใจ “มรดกความคิด” ความรัก ความเข้าใจ และความเคารพต่อชีวิต สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ไม่มีใครสามารถลบล้างหรือทำปลอมแปลงได้ เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ผูกพันกันด้วยความรู้สึกและจิตวิญญาณ ซึ่งจะคงอยู่แม้ในวันที่เราจากโลกนี้ไปแล้วก็ตาม



การจากไปอย่างสง่างามคือของขวัญสุดท้ายที่เราให้กับโลกและคนที่เรารัก

หลายครั้งที่ฉันได้พูดคุยกับผู้ที่อยู่ในช่วงปลายชีวิต พวกเขา มักจะบอกเสมอว่า สิ่งที่เราต้องการที่สุดไม่ใช่เงินทองหรือชื่อเสียง แต่คือการได้รับความสงบสุข การรู้ว่าสิ่งที่ตนได้สร้างและทำ จะช่วยให้ผู้คนรอบข้างมีชีวิตที่ดีขึ้น ความรู้สึกว่าตนเองได้ให้ประโยชน์และได้เป็นส่วนหนึ่งของความสุขของผู้อื่น คือสิ่งที่ทำให้ชีวิตเต็มเปี่ยมด้วยความหมาย และนั่นคือสิ่งที่พวกเขาสร้างให้กับคนรอบข้างได้จดจำอย่างลึกซึ้งที่สุด



ทุกวันที่ผ่านไปคือของขวัญที่ล้ำค่า จงใช้มันอย่างมีความหมายและคุณค่า

ในฐานะผู้ที่อาศัยอยู่ในโลกนี้มาอย่างยาวนาน ฉันอยากฝากให้ทุกคนมองชีวิตด้วยความเข้าใจที่กว้างขึ้นและลึกซึ้งขึ้น ว่าเป้าหมายของเราไม่ได้จบลงที่ความสำเร็จในเรื่องของตัวเอง หากแต่ควรเป็นการสร้างสิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่าสำหรับผู้อื่น เมื่อเราทำเช่นนี้ สิ่งที่เราปล่อยไว้ข้างหลังจะไม่ใช่อะไรแค่ชื่อเสียงหรือความทรงจำผิวเผิน หากเป็นโครงสร้างของชีวิตและจิตวิญญาณที่ผู้คนสามารถเกาะเกี่ยวและเรียนรู้ต่อไปได้อย่างไม่รู้จบ นี่คือการจากไปในแบบที่มีคุณค่าอย่างแท้จริง



ชีวิตที่มีความหมายคือชีวิตที่ทิ้งรอยประทับแห่งความดีงามไว้ในใจผู้อื่น

ทุกครั้งที่ฉันได้เดินทางไปในสถานที่ต่างๆ พบปะผู้คนในทุกระดับ แม้ว่าจะอยู่ในวัยที่หลายคนอาจมองว่าใกล้ถึงเวลาลาจากโลก ฉันยังคงรู้สึกถึงความหวังและพลังแห่งชีวิตที่ไม่เคยสิ้นสุด เพราะคนเราสามารถเลือกได้เสมอว่าต้องการให้ผู้คนจดจำเราในรูปแบบใด และคำตอบที่ฉันเลือกเสมอมาคือการทำให้ชีวิตเต็มไปด้วยความดี ความรัก และความจริงใจ ซึ่งนั่นแหละคือสิ่งที่คนรอบข้างจะจดจำและนำพาเราไปสู่การจากไปอย่างสง่างามและเป็นเกียรติที่สุด



การปล่อยวางคือปัญญา การยึดถือคือความทุกข์ จงเลือกสิ่งที่ทำให้ใจเบา
และสงบ

ท้ายที่สุดแล้ว เราจะจดจำตัวเองอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เราได้ให้ และสิ่งที่เราได้เป็นมากกว่าคำพูด ทุกคนล้วนต่างมีโอกาสเดียวกันที่จะสร้างชื่อเสียงที่แท้จริง ลงลึกในหัวใจผู้คน และทิ้งเอาไว้ซึ่งความทรงจำอันงดงาม เป็นจุดเริ่มต้นที่แท้จริงของการจากไปอย่างมีคุณค่าและไม่เคยลืมเลือนในสายตาของคนรอบข้าง ฉันทิ์ ขอสัญญาว่าจะเดินทางเข้าสู่บทต่อไปของชีวิตด้วยความรู้สึกภูมิใจในสิ่งที่ได้ทิ้งไว้ และหวังว่าบทนี้จะเป็นแรงบันดาลใจให้ทุกท่านได้มองเห็นคุณค่าของชีวิตและการจากไปในมุมมองที่แตกต่างและลึกซึ้งยิ่งขึ้นในหัวใจของตนเองเสมอไป.



มรดกที่ยั่งยืนที่สุดไม่ใช่ทรัพย์สิน แต่คือคุณค่าและความรักที่เราส่งต่อไป

บทที่ 7

ชีวิตต่อการจากไป



ชีวิตหลังการจากไปของเราดำเนินต่อไปในหัวใจของคนที่เรา
รัก

ชีวิตของเราไม่ได้สิ้นสุดเมื่อเราจากไป แต่ดำเนินต่อไปในรูปแบบ
ต่างๆ ในบทนี้ เราจะพาท่านมองชีวิตในมิติที่กว้างขึ้น และค้นพบ
ว่าการจากไปคือส่วนหนึ่งของวัฏจักรที่สวยงาม

ชีวิตคือการเดินทางที่ไม่มีที่สิ้นสุด ความหมายของชีวิต ไม่ได้วัดจากจำนวนปีที่เราหายใจอยู่บนโลกใบนี้ มากเท่ากับ สิ่งที่เราได้ทิ้งไว้หลังจากที่เราจากไปเป็นนิจ เพราะเมื่อใดก็ตามที่เราหยุดหายใจ ความทรงจำ ประสบการณ์ และสิ่งที่เราได้สร้างสรรค์ไว้ จะกลายเป็นสิ่งเดียวที่ยังคงอยู่ในใจของผู้ที่เราได้สัมผัสและในความเปลี่ยนแปลงที่เรา ร่วมสร้าง วันนี้ ผมในฐานะลูกดี ผู้ที่ผ่านการบริหารองค์กรมาหลายยุคหลายสมัย ทั้งในมหาวิทยาลัยและภาคธุรกิจ ตลอดจนมีส่วนร่วมในสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ ผมจึงอยากแบ่งปันเรื่องราวของชีวิตต่อจากการจากไป รวมทั้งแนวคิดในการใช้ชีวิตที่คุ้มค่าและเปี่ยมด้วยความหมาย เพื่อให้ทุกท่านที่อ่านหนังสือเล่มนี้ได้ขบคิดและตั้งคำถามกับตัวเองอย่างลึกซึ้งว่า เมื่อเราจากไปแล้ว ชีวิตจะดำเนินต่ออย่างไร และเราจะใช้ช่วงเวลาที่เหลืออย่างไรให้ล้ำค่า



ตลอดเส้นทาง 40 ปีของผมที่มีโอกาสได้เห็นและเป็น
ส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรหลากหลายประเภท ผม
สังเกตเห็นพลังและผลกระทบที่เกิดจากการที่ผู้นำแต่ละคน
เลือกจะจับบทบาทของตนอย่างมีความหมาย คนที่เดินจาก
ไปพร้อมกับการทิ้งมรดกทางความคิด หรือผลงานที่มีผล
กระทบต่อสังคม จะถูกจดจำในฐานะผู้ที่ไม่ได้จากไปอย่างไร
ร่องรอย ผมเคยเจอหัวหน้าหน่วยงานที่แม้จะบอกลาโลกนี้ไป
แล้ว แต่แนวคิดการบริหารและวิสัยทัศน์ของท่านกลับยังคง
เป็นแสงสว่างนำทางให้กับองค์กรและผู้คนรุ่นหลัง รวมถึงผล
งานวิจัยที่ยังคงถูกนำไปพัฒนาโครงการเพื่อสังคมต่อเนื่อง
มานานหลายปี เมื่อมาถึงจุดนี้ ผมอยากจะบอกว่า การจากไป
ไม่ใช่จุดสิ้นสุดของชีวิตหากแต่มันคือจุดเริ่มต้นของบทใหม่
ชีวิตคนอื่นจะประสบพบเจอ ส่วนตัวเราหลังจากจากไปแล้ว
จะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เราได้ทิ้งไว้ก่อนหน้านี้



ชีวิตหลังการจากไปในเชิงเป้าหมาย หมายถึงการใช้
เวลาในแต่ละวันให้เต็มที่ เต็มเปี่ยมด้วยความหมายและ
คุณค่า บางครั้งมันอาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับความสำเร็จทาง
วัตถุ แต่มันเกี่ยวข้องกับความรู้สึกหรือความประทับใจที่เรา
สร้างให้กับคนรอบข้างและสังคม ความสำคัญที่แท้จริงของ
ชีวิต มาจากการที่เราได้ส่งต่อพันธกิจ โยงใยความคิดและ
ความหวังไว้กับผู้ที่เรารักและชุมชนที่เราอยู่ เมื่อตอนที่
ผมยังเป็นรองอธิการบดีของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ผมมักจะ
ใช้เวลาให้คำปรึกษากับนิสิตและทีมนักวิจัยอย่างเต็มที่ ผม
เห็นแล้วว่าวิชาและความรู้ที่เราแบ่งปัน ไม่ได้มีค่าสำหรับเรา
แค่คนเดียว แต่มันคือเกราะที่ช่วยให้นักศึกษาเหล่านั้นเติบโต
และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมในอนาคต แม้ผมจะไม่ได้
อยู่ในห้องเรียนกับพวกเขาอีกต่อไป แต่สิ่งที่ผมเคยบอกเล่า
และสอนไว้ ยังคงเป็นแรงบันดาลใจและแนวทางชีวิตให้กับ
พวกเขาไปอีกนาน



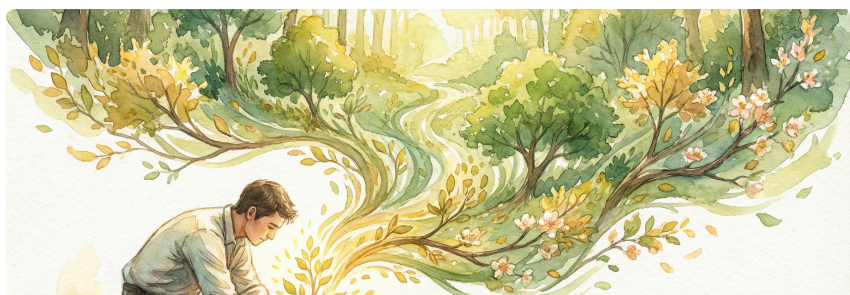
ผมเชื่อมั่นว่าชีวิตที่มีคุณค่า ไม่จำเป็นจะต้องมีชื่อเสียงโด่งดัง หรือร่ำรวยมหาศาล แต่คือการที่เราได้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ส่งผลดีและลึกซึ้งต่อผู้อื่น หลายครั้งในประสบการณ์ทำงานสายบริหารสถาบันการเงินหรือผู้ผลิตสินค้า ผมเห็นว่าผู้บริหารระดับสูงหลายคนมองหาเพียงผลกำไรระยะสั้น แต่ผู้ที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนจะเป็นคนที่มุ่งเน้นการสร้างคุณค่าและความยั่งยืน ทำให้ลูกค้าและชุมชนได้รับประโยชน์จริง ผมจึงแนะนำทีมงานของผมเสมอว่า การบริหารที่ดี ต้องคิดถึงผลกระทบในระยะยาว และตั้งเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คน ทุกครั้งที่สิ่งนี้เกิดขึ้น ความสำเร็จทั้งทางธุรกิจและส่วนตัวก็จะตามมาอย่างมีความหมาย ในทำนองเดียวกัน ชีวิตต่อจากการจากไปก็จะมีร่องรอยที่ชัดเจนและยั่งยืนในมิติของความดีงาม



นอกจากนี้ ผมมักเห็นปัญหาที่คนรุ่นใหม่เผชิญกับความกังวลเรื่องความตายและการจากลา หลายคนกลัวการจบลงของชีวิตจนทำให้ละเลยที่จะใช้ชีวิตจริงๆ ในทางกลับกัน หากเรามีมุมมองว่าการจากไปเป็นธรรมชาติของชีวิต เป็นการปล่อยวางพร้อมกับการรักษาสิ่งดีๆ ไว้ สิ่งนี้จะช่วยให้เราใช้ชีวิตในแต่ละวันได้อย่างเต็มที่ และมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งดีๆ ไว้เบื้องหลัง ผมมีโอกาสดำเนินชีวิตกับผู้สูงอายุจำนวนมาก ที่ผ่านการเผชิญกับความตายอย่างใกล้ชิดและได้ข้อคิดว่า สิ่งที่มีมนุษย์ทุกคนพึงตระหนักคือ ความมีเป้าหมายที่ชัดเจน ความรักที่ส่งต่อ และการไม่ยึดติดในเรื่องวัตถุ เพราะเมื่อวัยแก่และเวลาที่เหลือน้อยลง สิ่งที่เหลือจริงๆ คือความรักและความหมายที่เราได้ให้และได้รับกลับมาเท่านั้น



ประสบการณ์การทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศทำให้
ผมได้เรียนรู้ว่าชีวิตหลังการจากไป หมายถึงการที่เราได้สร้าง
กลไกหรือบันทึกที่ส่งต่อความรู้ เพื่อให้การพัฒนาไม่สิ้นสุด
คนที่สร้างงานวิจัยที่เป็นประโยชน์กับชุมชน จะได้เห็นว่ามีผล
งานของเขายังคงเป็นเครื่องมือเปลี่ยนแปลงชีวิตผู้คนไปอีก
นานหลายรุ่น เราจึงควรตั้งใจวางรากฐานให้ชีวิตมีคุณค่ามาก
พอที่จะผลักดันให้สังคมหรือองค์กรที่เราอยู่เติบโตได้อย่าง
ยั่งยืน และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องก็เป็นกุญแจสำคัญ
ที่ทำให้ชีวิตมีความหมายไปจนถึงหลังการจากไป



การจากไปอย่างสง่างามคือของขวัญสุดท้ายที่เราให้กับโลกและคนที่เรารัก

ผมขอยกตัวอย่างเรื่องราวของเพื่อนร่วมงานที่ผมเคยทำงานด้วย ที่ท่านทุ่มเทเพื่อสร้างโครงการที่ส่งเสริมเยาวชนได้รับการศึกษาและทักษะที่จำเป็นในการทำงาน แม้ท่านจะจากโลกนี้ไปก่อนเวลา แต่โครงการที่สร้างขึ้นยังคงดำเนินต่อไปและเปิดโอกาสให้เยาวชนหลายพันคน ตั้งแต่ที่ผมได้พบกับท่าน แรงบันดาลใจและความตั้งใจของท่านกลายเป็นสิ่งที่ผมจดจำและนำมาเป็นแบบอย่างในการบริหารงานของตัวเอง การจากไปของท่านไม่ได้เป็นเพียงการสิ้นสุดชีวิตของบุคคล แต่มันเป็นการสืบสานพันธกิจและความหวังที่มีผลต่ออนาคตอย่างแท้จริง



ทุกวันที่ผ่านไปคือของขวัญที่ล้ำค่า จงใช้มันอย่างมีความหมายและคุณค่า

สุดท้าย ผมอยากให้ทุกท่านได้กลับไปทบทวนตัวเองว่า เมื่อมองชีวิตจากมุมมองของคนที่ 'จากไปแล้ว' เราจะทิ้งอะไรไว้ให้โลกใบนี้ สิ่งนั้นอาจเป็นความรักที่อบอุ่น ความรู้ที่มีค่าหรือแรงบันดาลใจที่ไม่มีวันจางหาย เมื่อเรามีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจนและดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า ความตายจะไม่ใช่อุปสรรคที่น่ากลัว แต่มันคือการรอคอยให้ผู้ที่เราทิ้งไว้เดินต่อไปบนเส้นทางที่เราปูไว้ให้มั่นคงและสว่างไสว



ชีวิตที่มีความหมายคือชีวิตที่ทิ้งรอยประทับแห่งความดีงามไว้ในใจผู้อื่น

การจากไปอย่างไร จึงมิใช่เพียงแค่การหยุดหายใจ หากแต่คืองานที่เราทำอย่างมีความหมาย เพื่อให้ชีวิตของเราต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุดในความทรงจำและการกระทำของผู้คนที่เรารัก สุดท้ายนี้ผมหวังว่าเรื่องเล่าจากประสบการณ์จริงของผมในบทนี้ จะช่วยให้ทุกท่านได้ข้อคิดและแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตอย่างเต็มที่ และพร้อมสำหรับชีวิตต่อจากการจากไปในแบบที่เราเลือกเองอย่างมีคุณค่าและยั่งยืน.



การปล่อยวางคือปัญญา การยึดถือคือความทุกข์ จงเลือกสิ่งที่ทำให้ใจเบา
และสงบ

บทที่ 8

ความกล้าที่จะเริ่มต้นใหม่



ความกล้าที่จะเริ่มต้นใหม่คือพลังที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของมนุษย์

ไม่ว่าชีวิตจะพาเราไปเจอกับอะไร ความกล้าที่จะเริ่มต้นใหม่คือพลังที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ในบทนี้ ลุงตี้จะแบ่งปันว่าการเริ่มต้นใหม่ไม่ใช่ความล้มเหลว แต่คือความกล้าหาญที่น่าชื่นชม

ในชีวิตของผมที่ผ่านมา ผมได้ผ่านช่วงเวลาที่ต้อง
เปลี่ยนแปลงและเริ่มต้นใหม่หลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการ
เปลี่ยนบทบาทจากนักวิจัยสู่ผู้บริหาร หรือการลาออกจาก
ตำแหน่งที่มั่นคงเพื่อก้าวเข้าสู่อาณาจักรธุรกิจที่ไม่คุ้นเคย
ทุกครั้งที่ต้องเริ่มต้นใหม่ ผมรู้สึกถึงความหวาดหวั่นและ
ความไม่แน่นอนที่เข้ามาเยือนใจ แต่สิ่งที่ผมเรียนรู้คือ ความ
กล้าที่จะเริ่มต้นใหม่คือกุญแจสำคัญที่จะนำเราไปสู่ความ
สำเร็จและความสง่างามในการใช้ชีวิต



มรดกที่ยั่งยืนที่สุดไม่ใช่ทรัพย์สิน แต่คือคุณค่าและความรักที่เราส่งต่อไป

ผมจำได้ดีว่าตอนที่ผมตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเพื่อมาทำงานในภาคธุรกิจ สิ่งที่ทำให้ผมไม่ลังเลคือความเชื่อมั่นในตัวเองและความตั้งใจที่จะพัฒนาตัวเองให้เติบโตในเส้นทางใหม่ สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ แต่เกิดจากการฝึกฝนและการสะสมประสบการณ์ตลอดหลายปีที่ผ่านมา แม้ในช่วงแรกจะพบกับอุปสรรคและเสียงวิจารณ์ แต่ผมไม่ปล่อยให้ความกลัวเหล่านั้นหยุดยั้งผม ความกล้าที่จะเริ่มต้นใหม่ทำให้ผมได้ค้นพบศักยภาพที่ซ่อนอยู่และเปิดประตูสู่โอกาสใหม่ๆ ที่ผมไม่เคยคาดคิดมาก่อน



จงใช้ชีวิตอย่างที่ทำให้คนรักภูมิใจ และทำให้ตัวเองสงบใจเมื่อถึงเวลาจากไป

การเริ่มต้นใหม่ไม่ใช่เรื่องง่าย และไม่ใช่เพียงแค่การตัดสินใจ แต่เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความอดทนและความมุ่งมั่น ผมเคยเห็นคนจำนวนมากที่กลัวการเปลี่ยนแปลงจนทำให้ตัวเองติดอยู่กับความไม่พอใจหรือความทุกข์ในชีวิต การกล้าที่จะก้าวออกจากพื้นที่ปลอดภัยจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะการยึดติดอยู่กับอดีตอาจทำให้เราพลาดโอกาสที่สำคัญในการเติบโต ผมจึงอยากบอกว่าการเริ่มต้นใหม่คือการให้โอกาสตัวเองได้เรียนรู้และพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง



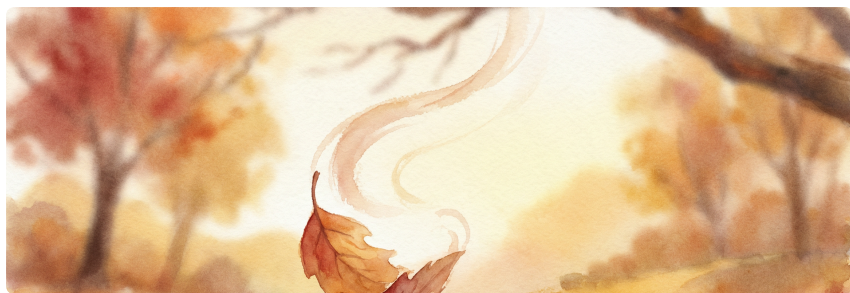
ความกล้าหาญที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือการยอมรับความจริงและเดินหน้าต่อด้วย
ความสง่างาม

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาผมยังได้เรียนรู้ว่า การมีเป้าหมายที่ชัดเจนและความตั้งใจจริงจะช่วยให้การเริ่มต้นใหม่เป็นไปอย่างราบรื่นมากขึ้น ในช่วงที่ผมก้าวเข้าสู่โลกธุรกิจ ผมตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะทำให้ดีที่สุดเพื่อสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนให้กับองค์กรที่รับผิดชอบ การมีเป้าหมายนี้ทำให้ผมไม่หลงทางในเส้นทางใหม่ และทำให้ผมมีแรงผลักดันที่จะฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ แม้ในวันที่เหนื่อยล้าหรือท้อแท้ ผมก็ยังนึกถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นแรงบันดาลใจในการเดินหน้าต่อไป



ทุกการสิ้นสุดคือการเริ่มต้นใหม่ในรูปแบบที่แตกต่าง จงมองการจากไปด้วย
สายตาแห่งความหวัง

นอกจากนี้ผมยังเห็นความสำคัญของการเปิดใจรับฟัง และเรียนรู้จากคนรอบข้าง การเริ่มต้นใหม่ไม่ได้หมายความว่าเราต้องทำทุกอย่างด้วยตัวเอง การเปิดรับคำแนะนำและประสบการณ์จากผู้อื่นจะช่วยให้เราเห็นมุมมองใหม่ๆ และสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น ผมเองก็เคยได้รับคำแนะนำที่มีคุณค่าจากเพื่อนร่วมงานและผู้รู้ในวงการซึ่งช่วยให้ผมก้าวผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากไปได้ การยอมรับว่าตัวเองยังไม่วุ่ทุกอย่างและพร้อมที่จะเรียนรู้จะเป็นพลังสำคัญในการเริ่มต้นใหม่ออย่างมั่นคง



ชีวิตที่ดีไม่ได้วัดด้วยความยาว แต่วัดด้วยความลึกและความหมายของทุก
ขณะที่ผ่านไป

สุดท้ายนี้ ผมอยากฝากไว้ว่า ความกล้าที่จะเริ่มต้นใหม่ไม่ใช่เพียงแค่เรื่องของการเปลี่ยนแปลงภายนอก แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจด้วย การกล้าปล่อยวางอดีตและก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นใจจะนำมาซึ่งชีวิตที่มีความหมายและเต็มไปด้วยความสุข ผมเชื่อว่าทุกคนมีศักยภาพที่จะเริ่มต้นใหม่ได้เสมอ ไม่ว่าจะอยู่ในวัยใดหรือสถานการณ์ใด ขอเพียงกล้าที่จะก้าวออกมาและเชื่อมั่นในตัวเองอย่างแท้จริง ชีวิตจะเปิดโอกาสใหม่ๆ รอเราอยู่เสมอ และนั่นคือความงดงามของการเดินทางที่แท้จริงในเส้นทางของชีวิต



จงเป็นแสงสว่างให้กับคนรอบข้างทุกวัน เพราะแสงนั้นจะส่องต่อไปแม้เรา
จากไปแล้ว

มรดกทางจิตวิญญาณ



มรดกทางจิตวิญญาณที่เราส่งต่อไปคือสิ่งที่ไม่มีวันสูญหาย

มรดกทางจิตวิญญาณที่เราส่งต่อไปยังคนรุ่นหลังมีคุณค่ามากกว่า
ทรัพย์สินทางวัตถุใดๆ ในบทนี้ คุณจะพาท่านค้นพบว่ามรดกทาง
จิตวิญญาณคืออะไร และจะสร้างมันได้อย่างไร

เมื่อผมย้อนนึกถึงประสบการณ์ตลอดชีวิตที่ผ่านมาผมพบว่า มรดกที่แท้จริงที่เราจะฝากไว้กับโลกนี้ไม่ใช่เงินทองหรือทรัพย์สินที่จับต้องได้ แต่คือสิ่งที่อยู่ในใจของผู้คนที่เราได้สัมผัสและสร้างแรงบันดาลใจให้เขาเดินต่อไปได้อย่างเข้มแข็ง ผมเคยเป็นผู้บริหารระดับสูงที่ต้องตัดสินใจในเรื่องใหญ่ๆ มากมาย แต่สิ่งที่ผมรู้สึกมีคุณค่ามากที่สุดกลับเป็นคำพูดหรือการกระทำเล็กๆ ที่ช่วยให้คนรอบข้างเห็นคุณค่าในตัวเองและกล้าฝันต่อไป มรดกทางจิตวิญญาณจึงเป็นสิ่งที่ไม่มีวันเสื่อมคลายและส่งต่อได้อย่างไม่มีขีดจำกัด



การจากไปอย่างสง่างามคือของขวัญสุดท้ายที่เราให้กับโลกและคนที่เรารัก

ในช่วงที่ผมทำงานในมหาวิทยาลัย ผมได้มีโอกาสพบกับ นักศึกษาต่างๆ ที่เต็มไปด้วยความหวังและความฝัน แต่ใน บางครั้งก็มีเสียงกังวลและความกลัวที่คอยจู่จี้ ผมจึงเลือก ใช้เวลาส่วนหนึ่งให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางให้พวกเขา เห็นว่าการเดินทางในชีวิตไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสำเร็จทาง วัตถุเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับการมีความหมายและความ สุขในสิ่งที่ทำ การได้เห็นนักศึกษาเหล่านั้นเติบโตขึ้นและก้าว ข้ามความกลัวไปได้ คือมรดกทางจิตวิญญาณที่ผมภูมิใจที่สุด



ทุกวันที่ผ่านไปคือของขวัญที่ล้ำค่า จงใช้มันอย่างมีความหมายและคุณค่า

การทำงานในวงการธุรกิจที่ต้องเผชิญกับความท้าทาย และการแข่งขันสูงทำให้ผมเรียนรู้ว่า ความสำเร็จที่ยั่งยืนไม่ได้มาจากการเอาชนะคู่แข่งเท่านั้น แต่ต้องมาจากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการปลูกฝังคุณค่าที่แท้จริงให้กับผู้คน ในองค์กร ผมเคยเห็นผู้บริหารหลายคนล้มเหลวเพราะลืมไปว่าคนที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จคือหัวใจขององค์กร การส่งต่อมรดกทางจิตวิญญาณจึงหมายถึงการสร้างวัฒนธรรมที่เคารพและเชื่อมั่นในศักยภาพของคน เพื่อให้พวกเขาได้เติบโตและทำงานด้วยความภาคภูมิใจ



ชีวิตที่มีความหมายคือชีวิตที่ทิ้งรอยประทับแห่งความดีงามไว้ในใจผู้อื่น

ผมยังจำได้ดีช่วงเวลาที่ทำงานในบริษัทในภาคธุรกิจที่ต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์หลายครั้ง การรักษาความมั่นคงของธุรกิจไม่ใช่เรื่องง่าย แต่สิ่งที่ผมเน้นเสมอคือการดูแลหัวใจของพนักงานให้มั่นคงและมีความหวัง แม้ในวันที่สถานการณ์ยากลำบาก ผมเชื่อว่ามรดกทางจิตวิญญาณที่เราฝากไว้ในใจคนเหล่านี้ จะช่วยให้พวกเขาสามารถผ่านพ้นอุปสรรคได้ด้วยความเข้มแข็งและไม่ท้อถอย นี่คือนิทรรศการสำคัญที่ผมอยากจะฝากไว้กับผู้อ่านทุกคน



การปล่อยวางคือปัญญา การยึดถือคือความทุกข์ จงเลือกสิ่งที่ทำให้ใจเบา
และสงบ

ในที่สุด ผมอยากให้ทุกคนได้ตระหนักว่า การจากไปอย่างสง่างามไม่ได้หมายความว่าถึงแค่การเตรียมตัวทางกายภาพหรือการจัดการทรัพย์สินเท่านั้น แต่คือการมีชีวิตที่เต็มไปด้วยความหมายและการส่งต่อคุณค่าอันลึกซึ้งให้ผู้อื่นได้รับรู้และนำไปใช้ต่อ มรดกทางจิตวิญญาณนี้จะเป็นแรงบันดาลใจและเป็นแสงสว่างนำทางให้กับคนที่เรารักและคนรอบข้างตลอดไป ผมเชื่อว่าหากทุกคนได้เริ่มคิดและลงมือสร้างมรดกนี้ตั้งแต่วันนี้ ชีวิตของเราจะมีความสุขและเปี่ยมด้วยคุณค่ามากยิ่งขึ้น



มรดกที่ยั่งยืนที่สุดไม่ใช่ทรัพย์สิน แต่คือคุณค่าและความรักที่เราส่งต่อไป

ท้ายที่สุดนี้ ผมอยากชวนให้ทุกคนลองถามตัวเองว่า เรา
จะฝากอะไรไว้กับโลกใบนี้เมื่อถึงเวลาที่เราจะต้องจากไป คำ
ตอบที่ลึกซึ้งและแท้จริงไม่ใช่สิ่งที่จับต้องได้ แต่คือเรื่องราว
ความรู้สึก และความเปลี่ยนแปลงที่เราได้สร้างไว้ในใจของผู้
อื่น นี่แหละคือมรดกที่ยิ่งใหญ่ที่สุดและจะทำให้ชีวิตของเรามี
ความหมายอย่างแท้จริง ผมหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นเพื่อน
ร่วมทางที่ช่วยให้ทุกคนได้ค้นพบและสร้างมรดกทางจิต
วิญญาณของตนเองอย่างสง่างามและมั่นคง.



จงใช้ชีวิตอย่างที่ทำให้คนรักภูมิใจ และทำให้ตัวเองสงบใจเมื่อถึงเวลาจากไป

จากไปอย่างสง่างาม



การจากไปอย่างสง่างามคือของขวัญสุดท้ายที่เราให้กับคนที่รัก
เรา

ในบทสุดท้ายนี้ เราจะพาท่านสำรวจความหมายของการจากไป
อย่างสง่างาม ซึ่งไม่ใช่แค่เรื่องของวาระสุดท้าย แต่คือวิถีชีวิตที่เรา
เลือกดำเนินทุกวัน

ผมเชื่อว่าในชีวิตของคนเราทุกคนล้วนต้องเผชิญกับการจากลา ไม่ว่าจะเป็นการจากลาในรูปแบบใดก็ตาม การจากไปอย่างสง่างามไม่ได้หมายถึงเพียงแค่การจากลาทางร่างกายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการทิ้งไว้ซึ่งความทรงจำดี ๆ และความหมายที่ลึกซึ้งในใจของผู้ที่เรารักและผู้ที่เราได้ร่วมทางด้วยตลอดชีวิต ผมเองในช่วงเวลาที่ผ่านมากกว่า 40 ปีในวงการบริหารธุรกิจและการทำงานร่วมกับผู้คนหลากหลายรุ่น ได้เรียนรู้ว่า การเตรียมตัวจากไปอย่างสง่างามนั้นเริ่มต้นจากการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และมีความสุขในทุกวัน



ความกล้าหาญที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือการยอมรับความจริงและเดินหน้าต่อด้วย
ความสง่างาม

เมื่อผมยังดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีในมหาวิทยาลัย ผมมักจะพูดกับนักศึกษาว่าชีวิตไม่ได้มีไว้เพื่อวิ่งแข่งกับเวลา แต่มีไว้เพื่อสร้างคุณค่าให้กับทุกช่วงเวลาที่เรา มี ผมจำได้ดีว่า ครั้งหนึ่ง ผมได้พบกับอาจารย์ท่านหนึ่งซึ่งแม้ว่าจะใกล้เกษียณแล้ว แต่ท่านกลับใช้เวลาทุกวันในการดูแลนักศึกษาที่มีปัญหาทั้งเรื่องเรียนและชีวิตส่วนตัว ท่านไม่ได้ทำเพียงเพราะหน้าที่ แต่เพราะท่านเชื่อว่าการจากไปอย่างสง่างามคือการทิ้งสิ่งดี ๆ ไว้ในใจคนรุ่นหลัง การกระทำเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ท่านทำในแต่ละวันกลายเป็นสิ่งที่สร้างแรงบันดาลใจให้ผม และคนอื่น ๆ อย่างไม่รู้จบ



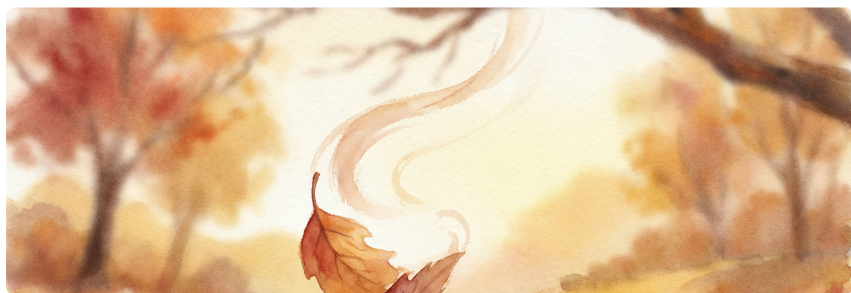
ทุกการสิ้นสุดคือการเริ่มต้นใหม่ในรูปแบบที่แตกต่าง จงมองการจากไปด้วย
สายตาแห่งความหวัง

ในฐานะผู้บริหารระดับสูงขององค์กรธุรกิจ ผมได้เห็น
ภาพของคนที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานแต่กลับ
ละเลยความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง เมื่อถึงเวลาที่ต้องจากไป
หลายคนกลับไม่มีใครจดจำในสิ่งที่แท้จริงของตัวเอง ผม
เรียนรู้ว่า การจากไปอย่างสง่างามคือการให้ความสำคัญกับ
ความสัมพันธ์ และการสร้างรากฐานที่มั่นคงให้กับคนที่เรารัก
การมอบความรัก ความเข้าใจ และการให้อภัย ล้วนเป็นสิ่งที่
จะทำให้ชีวิตของเรามีความหมายยิ่งขึ้นแม้ในวาระสุดท้าย
ของชีวิต



ชีวิตที่ดีไม่ได้วัดด้วยความยาว แต่วัดด้วยความลึกและความหมายของทุก
ขณะที่ผ่านไป

ผมยังจำได้ว่าครั้งหนึ่งในวัยเก๊ษยณ ผมได้มีโอกาสนั่งพูด
คุยกับผู้บริหารรุ่นก่อนท่านหนึ่ง ท่านเล่าเรื่องราวชีวิตที่ผ่าน
มาของท่านด้วยความสงบและเต็มไปดว้ความภูมิใจ ท่าน
บอกผมว่า การจากไปอย่างสง่างามนั้นไม่ใช่เรื่องของการ
หลีกหนีความจริงหรือทำตัวเหมือนคนไม่รู้สึกอะไร แต่คือ
การยอมรับทุกอย่างด้วยหัวใจที่เข้มแข็งและสำนึกในความดี
ที่เราได้ทำได้ ท่านบอกว่า การเตรียมใจให้พร้อมและสร้าง
ความสัมพันธ์ที่ดีมาตลอดชีวิตเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ผมจึงมั่นใจ
ว่า เราทุกคนสามารถจากไปอย่างสง่างามได้ หากเราเริ่มต้น
จากการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าในวันนี้



จงเป็นแสงสว่างให้กับคนรอบข้างทุกวัน เพราะแสงนั้นจะส่องต่อไปแม้เรา
จากไปแล้ว

บางครั้งผมก็ย้อนกลับไปนึกถึงประสบการณ์ในสถาบัน
วิจัยเพื่อการพัฒนา ที่ซึ่งผมได้เห็นคนจำนวนมากที่ทุ่มเท
ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม แม้บางครั้งผลลัพธ์จะไม่
ชัดเจนในระยะสั้น แต่ความมุ่งมั่นนั้นได้สร้างแรงบันดาลใจ
ให้กับคนรุ่นหลังอย่างไม่สิ้นสุด การจากไปของพวกเขาไม่ได้
เป็นจุดจบ แต่เป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราวที่ยิ่งใหญ่กว่าที่พวก
เขาได้วางรากฐานไว้ให้ ผมจึงอยากให้ทุกคนเห็นความสำคัญ
ของการทำสิ่งที่มีคุณค่าและทิ้งไว้ซึ่งความดีงาม เพราะนั่น
คือวิธีที่เราจะจากไปอย่างสง่างามในแบบของตัวเอง



การจากไปอย่างสง่างามคือของขวัญสุดท้ายที่เราให้กับโลกและคนที่เรารัก

สุดท้ายนี้ ผมอยากฝากให้ทุกคนเข้าใจว่า การจากไปอย่างสง่างามไม่ได้เกิดขึ้นเพียงในวาระสุดท้ายของชีวิต แต่มันเกิดขึ้นในทุกวันที่เราเลือกใช้ชีวิตด้วยหัวใจที่เปิดกว้าง การให้อภัย การรัก และการสร้างความหมายให้กับตัวเอง และผู้อื่นคือสิ่งที่จะช่วยให้เราจากไปอย่างภาคภูมิใจและสง่างาม ผมหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นแรงบันดาลใจให้ทุกคนได้เริ่มต้นเดินบนเส้นทางของการใช้ชีวิตที่มีความหมาย และเตรียมตัวจากไปอย่างสง่างามในแบบที่แต่ละคนปรารถนาไว้ในใจ.



ทุกวันที่ผ่านไปคือของขวัญที่ล้ำค่า จงใช้มันอย่างมีความหมายและคุณค่า

เมื่อผมมองย้อนกลับไปในชีวิตที่ผ่านมาซึ่งเต็มไปด้วย
บทเรียนทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว สิ่งที่ผมเรียนรู้มาก
ที่สุดคือการใช้ชีวิตอย่างมีความหมายและการเตรียมตัวจาก
ไปอย่างสง่างามไม่ใช่เรื่องที่เกิดขึ้นในวันเดียว แต่เป็น
กระบวนการที่ต้องเริ่มตั้งแต่วันนี้ การทำงานหนักไม่เพียงแต่
เพื่อสร้างฐานะหรือชื่อเสียง แต่เพื่อสร้างคุณค่าให้กับตนเอง
และคนรอบข้าง การเข้าใจว่าชีวิตมีจำกัดช่วยให้เราตั้งใจใช้
เวลาทุกนาทีให้เกิดประโยชน์สูงสุดเหมือนที่ผมเคยเรียนรู้
จากการบริหารองค์กรใหญ่และการวิจัยที่ต้องวางแผนระยะ
ยาว



ชีวิตที่มีความหมายคือชีวิตที่ทิ้งรอยประทับแห่งความดีงามไว้ในใจผู้อื่น

การจากไปอย่างสง่างามไม่ใช่แค่การเตรียมตัวทาง
กายภาพหรือทรัพย์สิน แต่คือการสะสมความสัมพันธ์ที่ดี มี
ความเมตตาและความเข้าใจในใจผู้อื่น เมื่อผมได้เห็นผู้คน
มากมายที่ผมเคยร่วมงานด้วย ทั้งผู้บริหารและคนธรรมดา
ทุกคนล้วนต้องการความรู้สึกว่าเขามีคุณค่าและถูกจดจำ
การจากไปที่สวยงามคือการที่เราได้ฝากสิ่งดีๆ ไว้เบื้องหลังไม่
ว่าจะเป็นคำพูดที่อบอุ่น การกระทำที่มีความหมาย หรือ
ความทรงจำที่งดงาม



การปล่อยวางคือปัญญา การยึดถือคือความทุกข์ จงเลือกสิ่งที่ทำให้ใจเบา
และสงบ

ชีวิตไม่ใช่การแข่งขันเพื่อชนะใคร แต่เป็นการเดินทาง เพื่อค้นหาความสุขภายในและความสงบใจ ผมหวังว่า เรื่องราวและบทเรียนในหนังสือเล่มนี้จะเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้อ่านทุกท่านได้เริ่มต้นมองชีวิตใหม่ด้วยความตั้งใจที่จะใช้ทุกขณะให้คุ้มค่า อย่ารอให้เวลาหมดไปโดยไม่มีความหมาย จงสร้างสิ่งที่ทำให้ชีวิตของเรามีคุณค่าและพร้อมจากไปด้วยความสง่างามในแบบของตัวเอง เพราะท้ายที่สุดแล้ว สิ่งที่เราทิ้งไว้ไม่ใช่ทรัพย์สินแต่เป็นรอยยิ้มและความรักที่ยังคงอยู่ในใจคนที่เราเคยสัมผัส.



มรดกที่ยั่งยืนที่สุดไม่ใช่ทรัพย์สิน แต่คือคุณค่าและความรักที่เราส่งต่อไป

บทสรุป

จากไปอย่างไร



เมื่อผมมองย้อนกลับไปในชีวิตที่ผ่านมาซึ่งเต็มไปด้วย
บทเรียนทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว สิ่งที่ผมเรียนรู้มาก
ที่สุดคือการใช้ชีวิตอย่างมีความหมายและการเตรียมตัวจาก
ไปอย่างสง่างามไม่ใช่เรื่องที่เกิดขึ้นในวันเดียว แต่เป็น
กระบวนการที่ต้องเริ่มตั้งแต่วันนี้ การทำงานหนักไม่เพียงแต่
เพื่อสร้างฐานะหรือชื่อเสียง แต่เพื่อสร้างคุณค่าให้กับตนเอง
และคนรอบข้าง การเข้าใจว่าชีวิตมีจำกัดช่วยให้เราตั้งใจใช้
เวลาทุกนาทีให้เกิดประโยชน์สูงสุดเหมือนที่ผมเคยเรียนรู้
จากการบริหารองค์กรใหญ่และการวิจัยที่ต้องวางแผนระยะ
ยาว



จงใช้ชีวิตอย่างที่ทำให้คนรักภูมิใจ และทำให้ตัวเองสงบใจเมื่อถึงเวลาจากไป

การจากไปอย่างสง่างามไม่ใช่แค่การเตรียมตัวทาง
กายภาพหรือทรัพย์สิน แต่คือการสะสมความสัมพันธ์ที่ดี มี
ความเมตตาและความเข้าใจในใจผู้อื่น เมื่อผมได้เห็นผู้คน
มากมายที่ผมเคยร่วมงานด้วย ทั้งผู้บริหารและคนธรรมดา
ทุกคนล้วนต้องการความรู้สึกว่าเขามีคุณค่าและถูกจดจำ
การจากไปที่สวยงามคือการที่เราได้ฝากสิ่งดีๆ ไว้เบื้องหลังไม่
ว่าจะเป็นคำพูดที่อบอุ่น การกระทำที่มีความหมาย หรือ
ความทรงจำที่งดงาม



ความกล้าหาญที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือการยอมรับความจริงและเดินหน้าต่อด้วย
ความสง่างาม

ชีวิตไม่ใช่การแข่งขันเพื่อชนะใคร แต่เป็นการเดินทาง เพื่อค้นหาความสุขภายในและความสงบใจ ผมหวังว่า เรื่องราวและบทเรียนในหนังสือเล่มนี้จะเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้อ่านทุกท่านได้เริ่มต้นมองชีวิตใหม่ด้วยความตั้งใจที่จะใช้ทุกขณะให้คุ้มค่า อย่ารอให้เวลาหมดไปโดยไม่มีความหมาย จงสร้างสิ่งที่ทำให้ชีวิตของเรามีคุณค่าและพร้อมจากไปด้วยความสง่างามในแบบของตัวเอง เพราะท้ายที่สุดแล้ว สิ่งที่เราทิ้งไว้ไม่ใช่ทรัพย์สินแต่เป็นรอยยิ้มและความรักที่ยังคงอยู่ในใจคนที่เราเคยสัมผัส.



ทุกการสิ้นสุดคือการเริ่มต้นใหม่ในรูปแบบที่แตกต่าง จงมองการจากไปด้วย
สายตาแห่งความหวัง

จบเล่มที่ 3

ขอบคุณที่ร่วมเดินทางในหนังสือชุด
"ชีวิตที่มีความหมาย"

เล่มที่ 1: เกิดมาทำไม

เล่มที่ 2: อยู่ไปเพื่ออะไร

เล่มที่ 3: จากไปอย่างไร

ลุงตี๋